

**Universitatea Liberă Internațională din Moldova**

**Departamentul Informațional Bibliotecologic  
Facultatea de Litere**



*Colecția „Universitaria”  
Fascicula a 51-a*

# **ISTEȚIME, DĂRUIRE ȘI PRODUCTIVITATE**



*Studiu biobibliografic în onoarea  
Profesorului  
Valentin Cijacovschi*

**Chișinău, 2014**

**CZU** 016:[81'1/'2+929]

I-87

**Responsabili ediție:** MA, Zinaida Sochircă,  
dr. Ludmila Hometkovski

**Autor/alcătuitor:** Ludmila Corghenci  
**Redactor științifico-bibliografic:** Valentina Chitoroagă

**Contribuții bibliografice:** Ana Cojocaru, Teodora Istrati

**Machetare computerizată:** Victoria Moșneaga

Volumul a fost recomandat pentru publicare de către Consiliul Coordonator DIB (proces verbal nr. 4 din 6 iunie 2014) și Senatul ULIM (proces verbal nr. 10 din 1 iulie 2014)

#### **Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții**

**Istețime, Dăruire și Productivitate** : Studiu biobibliografic în onoarea profesorului Valentin Cijacovschi / Ludmila Corghenci ; red. șt.-bibliogr.: Valentina Chitoroagă ; contribuții bibliogr.: Ana Cojocaru, Teodora Istrati ; Univ. Liberă Intern. din Moldova, Departamentul Informațional Biblioteconomic, Fac. de Litere. – Chișinău : ULIM, 2014. – 85 p. – (Colecția "Universitaria", ISBN 978-9975-101-89-9 ; Fascicula a 51-a).

50 ex.

ISBN 978-9975-124-43-0

016:[81'1/'2+929]

Departamentul Informațional Biblioteconomic ULIM

*Adresa: str. Vlaicu Pârcălab, 52*

*2012 Chișinău, Republica Moldova*

*Tel.: (022) 21 24 18*

*Tel/fax.: (022) 24 45 49*

*e-mail: [biblioteca@ulim.md](mailto:biblioteca@ulim.md)*

*<http://www.ulim.md/library>*

© ULIM, 2014

## CUPRINS

**ACTA, NON VERBA** - Fenomenul Valentin Cijacovschi de pe poziția bibliografului (Ludmila CORGHENCI) ..... 7

### **LABORARE OMNIA VINCIT**

Valentin CIJACOVSCHI  
Teoria traducerii (generalități informative) ..... 12

Valentin CIJACOVSCHI  
Aviz la teza „Natura fonetică și statutul fonematic al diftongilor-centrali din limba engleză (studiu experimental) autor Tatiana Sandu ..... 25

Valentin CIJACOVSCHI  
Pro specialitatea de inginer-lingvist ..... 28

### **AD MULTOS ANNOS!**

Zinaida CAMENEVA. Valentin Cijacovschi în știință, pedagogie și învățământ ..... 34

Aliona LISNIC. In honorem Valentin Cijakovski ..... 37

Liliana BURLACIUC. With Great Respect to Mr. Cijakovski..38

**CURRICULUM VITAE** ..... 39

### **DOCTUS CUM LIBRO**

(LUCRARI SEMNATE DE VALENTIN CIJACOVSCHI)

Teze de doctorat ..... 44

Monografiile. Manuale ..... 45

Contribuții științifice ..... 46

Articole în culegeri, anale. Rezumate ale  
comunicărilor ..... 47

Articole în seriale .....	61
Brevet de invenție .....	63
Valentin Cijacovschi - redactor, coordonator de ediții, conducător științific, referent oficial și recenzent .....	64
Lucrări didactice .....	67
Lucrări de referințe .....	68
Materiale promoționale și de prezentare .....	68

<b>REFERINȚE DESPRE VALENTIN CIJACOVSKI .....</b>	<b>69</b>
---	-----------

#### **INDEXURI AUXILIARE**

Index de nume .....	76
Index de titluri .....	78
Index geografic .....	85



Valentin CIJACOVSKI,  
profesor universitar, doctor habilitat

**ACTA, NON VERBA**  
FENOMENUL VALENTIN CIJACOVSKI DE PE POZIȚIA  
BIBLIOGRAFULUI

*„O viață bună nu înseamnă cantitate;  
înseamnă atitudine, acțiune, idee, descoperire, cercetare.”*

*(Jim Rohn, din „ 7 Strategii pentru obținerea bogăției și fericirii”)*

**Ludmila CORGHENCI,**  
director adjunct, DIB ULIM

Prezentul studiu biobibliografic este elaborat în scopul omagierii distinsului cercetător Valentin Cijacovski. Este vorba despre consemnarea unui eveniment special - consemnarea a 90 de ani de la nașterea cercetătorului, filologului, doctorului habilitat, germanistului Valentin Cijacovski. Un eveniment important pentru Domnia Sa, precum și pentru comunitatea științifico-didactică a filologilor din țară și străinătate. Eveniment deosebit mai ales la Universitatea Liberă Internațională din Moldova, unde Domnia Sa a contribuit pe parcursul mai multor ani la bunul mers al procesului didactic și de cercetare, înscriindu-se cu implicații reprezentative în comunitatea universitară.

Departamentul Informațional Biblioteconomic, în colaborare cu Facultatea de Litere, fiind sprijiniți de către Rectorat, onorează astfel de evenimente prin documentări/contabilizări analitice și sintetice, elaborând încă din anul 1998 colecția de biobibliografii „Universitaria”, prezenta fasciculă fiind cea de-a 51-a.

Acest studiu este de remarcă și prin faptul, că Pedagogul și Cercetătorul Valentin Cijacovski este persoana, roadele căreia - patrimoniul documentar - trebuie sintetizate, cunoscute și promovate.

Parcurgerea bibliografică a patrimoniului documentar, semnat de către V. Cijacovschi, relevă corespunderea acestuia principiilor și condițiilor, aplicabile cercetătorilor și stipulate în Carta Europeană a Cercetătorului: cercetare etică și liberă, responsabilitate profesională, bună practică în cercetare, angajament public etc. ([http://cercetare.spiruharet.ro/docs/Carta\\_Cercetatorului&Codul%20de%20Conduita.pdf](http://cercetare.spiruharet.ro/docs/Carta_Cercetatorului&Codul%20de%20Conduita.pdf), p. 6-9).

Patrimoniul documentar al cercetătorului V. Cijacovschi include diverse categorii de publicații în funcție de suportul de fixare a informației și apartenența tipologică (n.a.: apartenența tipologică a publicației este determinată prin îmbinarea organică a destinației funcționale a lucrării și a conținutului acesteia).

Contabilizarea bibliografică ne permite să conchidem, că publicațiile autorului accesibile atât pe suport tradițional (hârtie), cât și cel electronic. În acest scop autorul promovează publicațiile sale prin intermediul bibliotecilor digitale, blog-ului profesional. Specificăm în mod deosebit prezența a 4 titluri de publicații, semnate de către Valentin Cijacovschi, în Instrumentul Bibliometric Național (<https://ibn.idsi.md/ru/cautare?find=Cijacovschi>). Aceste publicații au fost vizualizate de circa 140 de ori.

Tipul predominant de publicații în palmaresul documentar sunt articolele publicate în culegeri, urmând contribuțiile în publicațiile periodice și altele. Această contabilizare confirmă preferințele cercetătorului pentru astfel de publicații, dat fiind următoarele caracteristicile, stimulatoare pentru domeniul de cercetare: operativitate și flexibilitate, acces și destinație largă, posibilități de publicație în serie a articolelor, de continuitate, facilități de accesare on-line, prezențe în colecțiile diverselor instituții info-bibliotecare etc.

Lucrările, semnate de către V. Cijacovschi, au fost editate în Republica Moldova, România, Rusia, Germania, Ucraina și alte țări, în limbile română, rusă, germană etc.

Studiul biobibliografic include articole, semnate de către V. Cijacovschi (compartimentul *Laborare omnia vincit*) și despre personalitatea cercetătorului (compartimentul *Ad multos annos!*), semnate de personalități notorii din domeniu, precum și o schiță biografică.

Compartimentul bibliografic – *Doctus Cum Libro* – sintetizează și orânduiește publicațiile, semnate de către V. Cijacovschi, conform modalităților și criteriilor info-bibliografice (descriere bibliografică, destinație funcțională etc.). Selectarea materialelor a fost finisată la 10 iunie 2014. Volumul inserează informații bibliografice asupra următoarelor categorii de documente: studii de doctorat, monografiile, manuale, articole în culegeri și seriale, lucrări didactice, materiale de prezentare și promovare etc.

Descrierile bibliografice ale documentelor sunt efectuate în conformitate cu prevederile standardelor bibliografice în vigoare, păstrând caracterele originale ale limbii documentului. Informațiile sunt structurate conform genului publicației și aranjate în funcție de criteriul cronologic, iar în interiorul compartimentelor – în ordinea alfabetică a vedetelor descrierilor. Numele autorului/autorilor este indicat în zona datelor privind responsabilitatea asupra publicației.

Lucrarea este însoțită de indexuri auxiliare (de nume, titluri și geografic), acestea facilitând utilizarea informației bibliografice.

Studiul bibliografic este destinat universitarilor, specialiștilor de profil, studenților, personalului bibliotecilor universitare, precum și tuturor celor, interesați de opera și activitatea lui Valentin Cijacovschi.



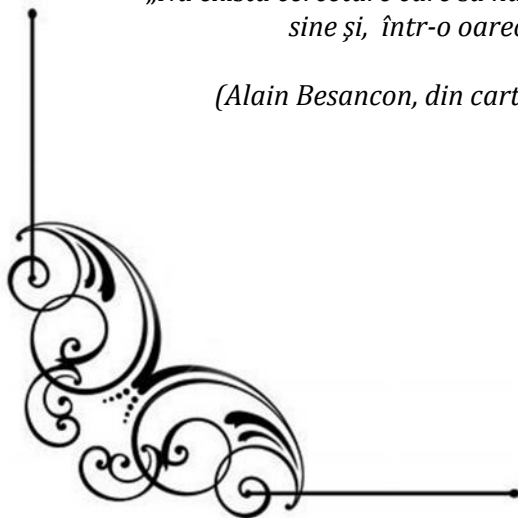


# ***LABORARE OMNIA VINCIT***

## **VALENTIN CIJACOVSKI: STUDII**

*„Nu există cercetare care să nu fie totodată și căutare de sine și, într-o oarecare măsură, introspecție”*

*(Alain Besancon, din cartea „Anatomia unei stafii”)*



## TEORIA TRADUCERII (generalități informative)

**Valentin CIJACOVSKI,**  
profesor universitar, doctor habilitat,  
Universitatea Liberă Internațională din Moldova

Se consideră că teoria traducerii trebuie să fie apreciată ca o ramură a lingvisticii aplicate. Ultima este definită, în primul rând, ca utilizarea teoriilor și metodelor științifice în rezolvarea fenomenelor de ordin par lingvistic, precum și în alte științe nelingvistice, dar care într-o oarecare măsură se ocupă cu fenomenele lingvistice și printre ele cu aplicare acestor teorii și metode a disciplinelor nelingvistice în domeniul lingvisticii.

Ce scop urmărește lingvistica aplicată?

Lingvistica aplicată se ocupă cu elaborarea bazelor teoretic-metodologice, care ar permite o descriere adecvată a procesului de traducere și stabilirea limitelor posibilităților de traducere, cu punerea la dispoziția traducătorului a diverselor ipoteze de activitate și strategii de traducere în domeniul traducerii lingvistice.

Cum ar putea fi realizate aceste scopuri?

În primul rând vom defini conceptul „traducere” ca un act, care transferă informația prezentată de o limbă A în o altă limbă B într-un așa mod, că cantitatea de informație „relevantă” din limba B va fi identică cu cea din limba A. Traducerea trebuie să fie apreciată ca un act comunicativ bilateral, în cursul căruia două sisteme de limbă vin în contact, fiind bazate pe una și aceeași metodă.

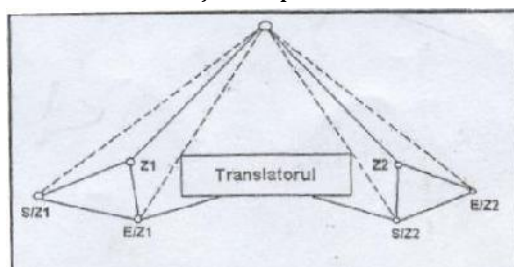
Teoria traducerii ar putea fi satisfăcută cu cele afirmate mai sus, dacă nu ar exista problema procesului de comunicare cu partenerii săi împreună cu obiectul discuției. Ca rezultat ia naștere

o întreagă gamă de relații. Ultimele pot fi reflectate sub denumirile de „originea comunicării”, „partener de comunicare”, „obiectul transferului” și „mediul comunicării”. Între aceste mărimi și comportarea lor față de limba mediului comunicativ se naște un șir de relații, pe care lingvistica nu le poate explica dat fiind că ele sunt luate fiecare aparte.

Aceste relații pot fi prezentate adecvat printr-un „Organonmodell”.

O instrucție abstractizată a modului de funcționare a limbii în cursul procesului de traducere [1, 2]. Acest model organon este prezentat de sistemele  $Z_1$  și  $Z_2$ , care sunt relatate la aceleași obiecte și comportării lor reciproce. Între  $Z_1$  și  $Z_2$  acționează ca transmițător al sunetului traducătorul. El este destinatorul [E] în relații cu  $Z_1$  și expeditorul [S] în relație cu  $Z_2$ . La ultima se adaugă expeditorul originalului (S /  $Z_1$ ) și mai întâi de toate destinatorul produsului de traducere (E /  $Z_2$ ).

Model organon  
Obiecte și comportarea lor



Totuși nu numai relațiile între semnele prezente reale și între acestea și partenerii reali de comunicare joacă aici un rol, dar și corelația între însuși partenerii de comunicare luați aparte, între ultimii și obiecte împreună cu comportarea lor (productul traducerii).

Din acest punct de vedere sunt fixate relațiile între translator și emițătorul originalului, intenția căruia el trebuie s-o

știe, între traducător și produsul traducerii în sensul unei cunoașteri adecvate a obiectului și, în sfârșit, între traducătorul și destinatorul traducerii, precum și între acesta și receptorul originalului. Astfel, avem relația între traducător și emițător, intenția căruia trebuie să fie cunoscută traducătorului, între traducător și produsul traducerii în sensul unei cunoașteri despre ce este vorba și, în sfârșit, între traducător și receptorul traducerii precum și între acesta și receptorul originalului în ceea ce privește informația precedentă curent prezentă.

În timp ce relațiile specificate la început pot fi descrise de către lingviști, pentru cele din urmă este necesară o știință de comunicare generală. Astfel, în acest caz, pentru o descriere științifică a procesului de traducere devine necesară adresarea către două domenii științifice, și anume la *lingvistică* și *știința de comunicare*. În acest caz va fi necesar ca metodele și teoriile lingvistice să fie îndrumate spre unul și același scop, adică să fie determinate de însuși scopurile care trebuie să fie atinse. Aici este prezentă o cuplare între traductologie și lingvistica aplicată. Pentru a putea cuprinde mai exact însărcinările traductologice, noi ne vom adresa personal la diferiți pași ai procesului de traducere.

Totodată, mai întâi de toate, trebuie să constatăm că traducerea nu înseamnă pur și simplu a înlocui prezența semnelor limbii de sursă (AS) prin prezența semnelor limbii de scop (ZS), dar că conținutul unui text AS trebuie să fie reprodus cu mijloacele unei alte limbi. Concomitent este important de a fixa echivalența unui text ZS.

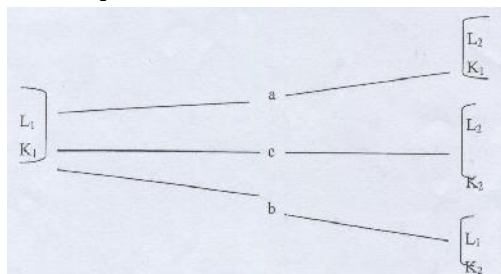
Pentru aceasta avem nevoie de un *tertium comparationis* (ceva comun ce coincide în două diferite obiecte sau situații ale obiectelor, atât în textul AS, cât și în textul ZS.) Următoarea chestiune atunci se prezintă logic, reieșind dintr-un text AS,

constituit în *tertium comparations* și parcurgând din acest *tertium comparations* la un text ZS.

Când analizăm îndeaproape pașurile separate ale procesului de traducere, atunci traducătorul se confruntă întâi de toate cu prezența unui text, adică o informație dată într-un cod determinat, care trebuie să fie decodat. Reieșind din rezultatul acestei decodări, textul să fie din nou în codul ZS și în plus, relațiile manifestate în modelul nostru organon extins dintre mărimile relevate în actul de comunicare bilingual al traducerii, să fie luat în atenție.

În acest context apare relația între traducător, pe de o parte, și receptorul originalului pe de altă parte. Este important de a cunoaște pe cât de departe presupusele informații sunt identice la ambele categorii și pe cât de mult se abat.

Totodată, pare folositor de a diferenția comunitatea lingvistică și comunitatea de comunicare [31]. Ambele pot să se suprapună. Totuși, vom găsi mulți membri ai unor și aceleași comunități de limbă, care trebuie să fie relațiați la diferite comunități de comunicare, precum și membri ai diferitelor comunități de limbă și ai aceleași comunități de comunicare. Luând în considerație cele deja expuse, putem afirma că un proces de traducere poate avea loc în dependență de condițiile existente în următoarele trei câmpuri:



- a) transformarea L la  $K_1$  rămas neschimbat
- b) transformarea K la  $L_1$  rămas neschimbat

### c) transformarea L și transformarea K

Ce consecințe au acum aceste constatări? Această întrebare totodată este urmată de altele. De exemplu - Ce înțelegem noi sub „comunitatea de comunicare”? Mai întâi de toate o „comunitate de comunicare” este un număr mare de oameni, care are necesitatea și cerința de a intra într-un schimb de informație unul ca altul. Totodată noi diferențiem comunități de comunicare accidentale și permanente. Un interes deosebit prezintă pentru noi cea de-a doua categorie. Comunitățile permanente se caracterizează prin apartenența lor la o comunitate statală, la o anumită pătură socială, la o grupă ideologică sau religioasă, unei profesii ș.a.m.d. Astfel de comunități influențează dirijând asupra funcționării/comportării limbii. Ele determină în ce mod se va realiza sistemul existent de limbă. Totuși cel mai important pentru traducător în legătură cu acest fapt, este transmiterea și procesarea informatică.

La ce nivel trebuie să se fixeze informația pentru comunicare, depinde de informația precedentă posedată de receptor. Acum noi putem să presupunem, că în interiorul unei comunități de comunicare poate fi stabilit un nivel determinat de informație deja prezentă, pe care noi, luând în considerație noua informație venită, o numim o informație predecesoare. Când un traducător poate astfel proceda devine clar, că receptorul originalului și receptorul traducerii sale aparțin unei și aceeași comunități, că ambii se folosesc de aceeași informație predecesoare. De exemplu, cazul în domeniul traducerii specializate în medicină. La fel, se poate presupune că un constructor de avioane francez sau englez, au la dispoziție aceleași cunoștințe specializate în domeniul traducerii. Putem constata pentru acest caz un schimb de limbă în interiorul uneia și aceeași comunități de comunicare.

Traducerea specializată în domeniul tehnic-științific și științifico-natural, nu se consideră obligatoriu științifică în alte domenii, cum ar fi textele specializate juridice, tradițiile dreptului și altele. Doar punctul de vedere al dreptului în diferite țări pot fi direct diferit. De aceea, când este vorba de o traducere specializată în jurisprudență, noi avem de a face nu doar cu un schimb de limbi, dar suntem implicați într-un schimb de comunicare. Acest moment este foarte important, dat fiind faptul că trebuie să se țină cont că la receptorul originalului și la receptorul traducerii sunt prezente diferite condiții prealabile de informație. Aici traducătorul trebuie să posede foarte bine sistemul de drept în domeniul propriei sale limbi și în domeniul limbii străine și să le poată compara una cu alta, să determine măsura de influență reciprocă.

Cele menționate în domeniul dreptului sunt valabile și pentru alte domenii: politică, economie, cultură etc. Pentru instruirea traducătorilor sunt importante nu doar aspectele ce țin de domeniul limbii străine, dar și cele privind antropologia culturii comparative sau etnosociologice, care cercetează în mod comparativ baza social-culturală recentă, la care se relatează diferitele limbi și anume din punctul de vedere al traducerii.

Cunoștințele bazei social-culturale ale limbilor, implicate în procesul de traducere, sunt pentru traducător de o importanță crucială. Ele prezintă cunoașterea obiectelor ca, de exemplu, cunoașterea obiectelor tehnice în domeniul de traducere tehnică specializată. Totuși este vorba de o cunoaștere a obiectului nu de dragul său, dar de necesitatea limbii. Acest fenomen nu trebuie să fie înțeles în felul: traducătorul trebuie să fie lingvist și concomitent, conform cerinței - inginer, jurist, fizician în domeniul atomului etc. - și care ar putea formula în fața specialiștilor prezenți întrebări pline de sens în domeniul concret. Situația nu este din cele mai ușoare și trebuie să fie studiată.



În sfârșit, evidențiem încă un caz de traducere: schimbarea comunității de comunicare în interiorul unei și aceleași limbi. Probabil ne vom mira, dacă vom vorbi despre acest mod de traducere, dat fiind faptul că până acum a fost prevăzută numai trecerea de la o limbă la alta ca traducere. Dacă problema discutată mai sus referitor la pregătirea traducătorului ne interesează la cel mai înalt grad, atunci ea nu trebuie să fie omisă din discuție.

În interiorul unei comunități funcționează diverse norme de comunicare, conform cărora membrii acesteia realizează pentru toată comunitatea un sistem potrivit de limbă. Lingvistica socială contemporană abordează acest fenomen de limbi cu structuri specifice.

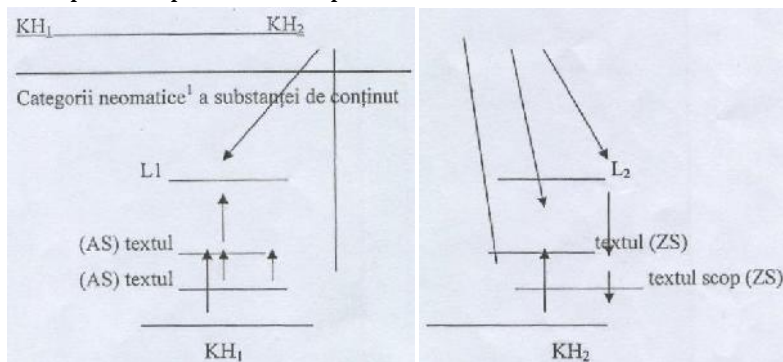
În timpul de față există între comunitățile de comunicare luate aparte nu numai diferențieri în realizarea sistemului de limbă, dar și diferențieri privind nivelul de cunoștințe în ceea ce privește unele probleme.

De exemplu, un text dedicat problemelor de comerț exterior trebuie să fie exprimat lingvistic în dependență despre cine este vorba: de specialiști sau de nespecialiști. În majoritatea cazurilor trimitătorul va adopta nivelul său traducerea la nivelul de cunoștințe în funcție de nivelul de specialitate al celor prezenți. Totuși, și în aceste cazuri va fi o trecere de la o limbă la alta atunci, când circumstanțele înconjurătoare în mod normal nu vor fi cunoscute grupei în cauză.

Domeniul în care un asemenea proces va avea loc este cunoașterea. Există limba învățătorului ca un cunoscător în domeniul său și limba elevului ca a unui necunoscător. De această situație trebuie să se țină cont în comportarea învățătorului, dacă el dorește să fie înțeles. Totuși se poate afirma: putem să presupunem nu o traducere în sensul pur al acestui concept și a

realității, dar o trecere de la un sistem de realizare a limbii într-un alt sistem de-al ei ca realizare.

O problemă importantă - descrierea procesului de traducere cu implicările sale de ordin științific și neștiințific. Schematic acest proces poate fi prezentat după cum urmează:



(planul posterior comunicativ)

(planul posterior comunicativ)

Procesul de traducere poate fi subdivizat în modul următor:

1. <sup>1</sup>ca poziție de plecare - o prezență textuală la nivelul de „parolă” aranjată în limba de ieșire [AS] în al ei plan posterior comunicativ actualizat (KH);
2. la nivelul de modalitate de realizare, luând în considerație subordonarea planului posterior comunicativ (KH) a textului de ieșire (AS) unui tip de text determinat;
3. deplasarea „parole” - fenomenelor a textului prezent de ieșire (AS) la „langue” - dimensiune L<sub>1</sub>;
4. analiza semasiologică<sup>2</sup> a unităților de temă a L<sub>1</sub> și a lor subordonare categoriilor neomatice la nivelul substanței de conținut;

<sup>1</sup> Neomatica - o teorie comunicativ-științifică, care permite și poate să descrie cele mai mici elemente a semnificației, adică *noemele*, a lor relații des schimb și combinații cu semnele, o teorie a metodelor parțial interlingvistice, care trebuie să ducă la o teorie monosemantică

5. determinarea unui text în calitate de tertium comparationis, care este compus din deja numite categorii semantice înainte de planul posterior comunicativ a textului de ieșire (AS), KH<sub>1</sub>, împreună cu planul posterior comunicativ al receptorului traducerii, KH<sub>2</sub>;
6. pornind de la obținutele categorii neomatiice dintr-un pas onomasiologic, căutarea corespondențelor ZS, limba nivel L<sub>2</sub>;
7. fixarea conformității și abaterii dintre sistemele L<sub>1</sub> și L<sub>2</sub> relativ la categoriile de limbă izolat exprimate a substanței de conținut;
8. determinarea textului de ieșire (ZS) conform normelor obișnuite ale comunităților de comunicare, luând în considerație condițiile prelabile date între limba de ieșire (AS) și limba-scop (ZS) în comparație cu KH<sub>1</sub> și KH<sub>2</sub>.

În contextul celor menționate, conchidem asupra diferențierii a trei niveluri. Astfel, nivelului de „parole”, prezent din text de ieșire (AS), îi corespunde textul limbii de scop (ZS). Nivelul următor ar putea fi modalitatea de realizare a textelor. Este vorba de partea limbii de ieșire, despre analiza textului și partea limbii de scop, de regulile de constituire a textului de traducere. Aici specialistul în traducere se va adresa la știința comparativă a textelor din punct de vedere al traducerii, atrăgând atenția asupra criteriilor social-culturale, etnologice, psihologice, precum și celor specifice.

În legătură cu problema discutată - referitor la traducerea și lingvistica comparativă - B. Jöger afirmă, că de obicei în lingvistica comparativă elementele gramaticale ale unei limbi și elementele lexicale Li pot fi comparate cu elementele lexicale ale

---

<sup>2</sup> Semasiologia – știința despre semnificația cuvântului ce corespunde punctului de vedere al ascultătorului

unei limbi  $L_2$ , nivelurile rămânând despărțite. Acest fapt solicită de la lingvistica traducerii o atenție preponderentă oricărui fapt în cazul căruia un element gramatic al unei limbi poate fi re-transmis liber printr-un element lexical al altei limbi și invers. O lingvistică a traducerii va compara, astfel, un plan unitar al elementelor de semne a  $L_1$  cu un plan unitar a elementelor de semn  $L_2$ .

Pentru traducător comparația dintre AS și ZS rămâne o problemă, care la prima vedere poate crea dificultăți. Cercetările onomasiologice au demonstrat în ultimul timp, că două sisteme de limbă diferite ca locuri și aceleași ca concept, servesc în calitate de tertium comparations. Astfel, într-un sistem apar categorii neomatice - fenomen, care n-ar fi cazul să apară, cel puțin în sistemele lingvistice de același rang.

De exemplu, opoziția dintre expresiile germanice Paris; in Paris se neutralizează în franceză à Paris (Il va à Paris; il est à Paris). Se poate face concluzia, că traductibilitatea nu postulează o identitate semantică, dar ca ea se bazează pe substituirea indicelui semantic relevant pentru o situație comunicativă a textului de ieșire (AS) pentru textul-scop (ZS).

Un alt exemplu elocvent - în germană - *da geht er hin ouf și da Kommt er her auf*, în franceză - *le voilà qui monte*. Pentru posesorul limbii germane este important din ce loc vede el această mișcare (de jos ori de sus), iar pentru posesorul limbii franceze - principala idee este mișcarea persoanei (ea se mișcă).

Suntem de părere, că unul dintre cele mai importante elemente ale științei de traducere (traductologiei) este semantică relativă în cadrul procesului de traducere cu experiență mentală complementară a semasiologiei și omonasiologiei. Totuși, ceea ce diferențiază această semantică de semantica practică de obicei în lingvistică, este chestiunea referinței la relevanța informativă a unui element de conținut luat aparte. Această relevanță

informativă posedă și o dimensiune pragmatică, adică comportarea partenerilor de comunicare în vigoare față de informația transmisă. Este vorba despre necesitatea de a compara planul posterior comunicativ pentru receptorul originalului ( $KH_1$ ) cu baza comunicativă a procesului posterior ( $KH_2$ ) pentru receptorul traducerii; totodată putem stabili imediat că cazul  $KH_1$  este identic  $KH_2$ . Aici se poate constata apartenența la una și aceeași comunitate de comunicări pentru receptorul originalului și receptorul traducerii, aceasta însemnând că ambii posedă aceleași presupuneri informative.

O situație deosebită se constată atunci, când receptorul originalului și receptorul traducerii aparțin diferitelor comunități de comunicare. Atunci  $KH_1$  sau  $KH_2$  nu sunt, mai bine zis numai parțial identici, fiind necesar de a stabili cel puțin odată gradul de interacțiune și de deviere. Totodată poate exista, mai întâi de toate, între  $KH_1$  și  $KH_2$  o egalitate de cooperare satisfăcătoare pentru a face posibil și o comunicare corespunzătoare.

Totuși, în domeniul unde  $KH_1$  și  $KH_2$  nu se acoperă, pot fi prezenți factori relevanți de comunicare. Atunci receptorul dispune în majoritatea cazurilor de un mic volum de informație prealabilă în comparație cu receptorul originalului. Într-un astfel de caz traducătorul va fi nevoit să completeze o informație prealabilă pentru receptorul său.

Poate fi cazul, că anumite elemente informatice, care pe receptorul originalului trebuie să amintească doar ceva cunoscut, vor servi ca informație nouă pentru receptorul traducerii. Când noi vorbim despre planul posterior comunicativ, nu trebuie să omitem faptul, că aceasta determină comportarea socială ulterioară a membrilor unor comunități comunicative și că starea de lucru este o parte componentă a acestui conținut social.

Această legătură dintre limbă și planul social-cultural a adus la aceea, ca membrii unei comunități de limbă folosesc tablouri și comparații, care pot fi aplicate numai de acest plan posterior social-cultural și ca urmare sunt cel puțin neobișnuite în alte comunități de limbă. Cu alte cuvinte, portretele și comparațiile pot să cedeze într-un AS-text (text de ieșire a limbii) criteriului comun, întotdeauna asemănător; într-un ZS- text (textul limbii de scop) – dimpotrivă, să se supună influenței a ceva de nerepetat și neobișnuit.

În concluzie se poate conchide asupra următoarelor. Traductologia ocupă locul ei deosebit în lingvistica aplicată. Traductologia solicită, în primul rând, utilizarea metodelor științifico-lingvistice pentru descrierea procesului de traducere în sensul unui adresat la „limbă” la semantica contrastivă, la altele de la nivelul modalităților de realizare a sistemelor lingvistice la cunoașterea textului comparativ.

Totuși, utilizarea metodelor de cercetare științifică în traductologie este limitat prin faptul, că domeniul nu trebuie cercetat doar ca limbă. Traducerea este un act comunicativ dintre două limbi și prin urmare, trebuie să fie găsite condițiile necesare pentru realizarea comunicării dintre două limbi.

Din cele expuse, reiese că domeniul descrierii fenomenelor lingvistice, descrierii procesului de traducere. poate fi analizat în contextul metodelor/criteriilor altor științe. Este vorba, în mod indiscutabil, de antropologia culturală și etnologia socială, comparativ relatate la traducerile ce țin de problemele social-lingvistice și psiholingvistice, și mai ales în domeniul traducerii specializate, care solicită cunoștințe necesare în specialitate.

Putem afirma că traductologia trebuie să fie apreciată ca o specialitate interdisciplinară. Ca atare ea ține, în primul rând, de

știința lingvistică generală completată cu știința de comunicare, psihologie, sociologie și cu altele domenii științifice.

Numai atunci când pentru specialistul în domeniul traductologiei va deveni clar caracterul interdisciplinar al specialității sale, atunci el va fi în stare să descrie procesul de traducere cu implicații adecvate și să prezinte traducătorului teorii și ipoteze de lucru, care ar fi bine văzute și înțelese. Traductologia trebuie să fie abordată în contextul interacțiuni și susținerii dialogului între specialități și în general, dezvoltării teoriei.

Lucrarea prezintă traducerea adaptată a articolului „Elemente einer Übersetzungswissenschaft von Henry Vernay”, publicat în „A. France Verley”, Tübingen, 1991.

#### *Referințe bibliografice*

1. Bühler, K. Sprachtheorie. Die Darstellungsfunktion der Sprache. Stuttgart, 1965. 139 p.
2. Kade, O. Zufall und Gesetzmäßigkeit in der Übersetzung. Leipzig, 1968. 215 p.
3. Heger, K. Zur Standortbestimmung der Sprachwissenschaft. In: ZrP. 1987, nr. 2, p. 28-37.
4. Jäger, G. In: Probleme der structurellen Brummcha und Semantik. Leipzig, 1968, pp 209-222

### **AVIZ<sup>3</sup>**

la teza „Natura fonetică și statutul fonematic al diftongilor-centrali din limba engleză”

(studiu experimental), autor Tatiana Sandu

***Valentin CIJACOVSKI,***

profesor universitar, doctor habilitat,  
Universitatea Liberă Internațională din Moldova

Teza de doctorat a doamnei Sandu Tatiana se prezintă ca o lucrare științifico-lingvistică experimentală, ce abordează o problemă actuală și importantă atât pentru fonetica limbii engleze, cât și pentru necesitatea unei comunicări coerente și corecte.

Studiul este, în primul rând, o sinteză reușită a mai multor lucrări științifice ce țin de fonetica generală, particulară, experimentală și abordează problema diftongilor englezi centrali sub aspect fonetico-fonologic în baza materialelor experimentale obținute în Laboratorul de Fonetica Experimentală a Universității Naționale din Kiev. Aspectele abordate în teză prezintă o latură valoroasă și actuală pentru fonetica limbii engleze.

Menționăm de asemenea, că structura tezei este una reușită, care i-a permis autoarei să analizeze detaliat diverse norme fonetico-fonologice și puncte de vedere ale multor lingviști foneticieni de marcă, cu referință la diftongii centrali în limba engleză, explicându-le cu date și fapte extrase din literatura lingvistică de specialitate și în urma celor experimentale.

---

<sup>3</sup> Sandu, Tatiana. Natura fonetică și statutul fonematic al diftongilor-centrali din limba engleză (studiu experimental) : tz. doctorat .... Specialitatea 10.02.04 - limbi germanice (limba engleză) / Tatiana Sandu ; Univ. de Stat din Moldova. - Chișinău: USM, 2012. - 167 p.



Teza este structurată în trei capitole, dintre care două sunt de conținut teoretic și unul ce ține de lingvistica aplicată.

În Introducere este fundamentată actualitatea temei, problema cercetării, sunt formulate obiectivele, scopul, obiectul cercetării, sunt indicate reperele epistemologice ale cercetării, se argumentează inovația științifică, valoarea teoretică și cea practică. Scopul tezei corespunde strict problemei de cercetare și se detaliază în continuare în câteva obiective concrete, care ulterior au fost realizate conform condițiilor desemnate în partea conținutului și operațiunilor de cercetare: sinteze și material experimental în baza oscilogramelor și a spectrogramelor personal obținute.

Consider că obiectivele cercetării au fost stabilite de autoare în baza analizei teoretice a problemei investigate și a aprecierii stării ei de dezvoltare în practică (cap. 3). Concomitent, obiectivele cercetării derivă din sensul formulat, reflectând pe deplin scopul cercetării și reprezintă în cazul dat pașii concreți realizați de autoare în vederea atingerii lui. Obiectivele formulate sunt comensurabile prin valoarea lor lingvistico - teoretică și practico - didactică.

În capitolul I - „Problematică diftongilor” - (cu 4 subcapitole și concluzii) autoarea a cules diverse teorii pe marginea problemei abordate și a realizat o analiză pozitivă a problematicii diftongilor englezi centrali cu cea din alte limbi. S-a demonstrat că problema diftongilor englezi (natura, statutul fonologic, caracteristicile articulării și particularitățile acustice) diferă în mod pregnant, de la o limbă la alta, pentru că după cum se știe, la diverse popoare pronunția diferă, având în consecință și diverse sisteme fonetico - fonologice. Din acest punct de vedere autoarea face anumite concluzii plauzibile la acest capitol (p. 47-49), care sunt de un real folos pentru lingvistica teoretică și cea aplicată.

În cel de-al doilea capitol - „Caracteristica generală, articulatorie și parametrii acestei ai diftongilor centrali în limba engleză (în baza materialelor experimentale, subiecți nativi)” - (cu 4 subcapitole, p. 50-68) doctoranda a analizat diftongii centrali englezi sub aspect articulatorie și acustic în baza materialelor experimentale, elaborând o caracteristică generală, articulatorie și acustică diftongilor nominalizați. Concluziile la acest capitol sunt bazate pe date experimentale și nu pot fi puse la îndoială.

În cele din urmă în capitolul „Particularitățile perceptive, aspectul fonetico-fonologie și cel ortografic al diftongilor centrali în limba engleză” (cu cinci subcapitole, p. 69-103) doctoranda face o examinare - descriere reușită a particularităților articulatorico - perceptivă și poziționale (ocurența și frecvența) diftongilor centrali englezi; modalităților de redare în ortografie; a unor greșeli tipice comise de studenți la însușirea pronunției engleze. Concluziile la acest capitol sunt plauzibile (p. 103).

Având drept scop de a evidenția cele mai importante caracteristici articulare acustice și perceptivă, doctoranda a reușit să-și atingă scopul propus în această teză atât din punct de vedere teoretico-lingvistic, cât și practico-didactic.

În întreg conținutul lucrării se evidențiază capacitatea autoarei de a analiza profesional problemele fonetice abordate. Pentru realizarea acestei cercetări, doctoranda utilizează metodele foneticii experimentale, reușind să redea problema cercetată într-o viziune originală. Concluziile parțiale și cele finale, propunerile formulate de doctorandă sunt exacte, concise, argumentate și convingătoare, fiind bazate pe materiale pertinente experimentale.

Constatăm că această teză poate fi considerată, de rând cu alte cercetări experimentale, un sistem de referință pentru toți cei preocupați de fonetică generală, experimentală și cea a limbii engleze. Teza o consider o importantă sursă de documentare

pentru perfecționarea în continuare a cunoștințelor fonetice a studenților, masteranzilor, doctoranzilor, profesorilor de limbă engleză lingviștilor-foneticieni.

Propun ca teza, cu o prelucrare redacțională și, poate, pe alocuri cu unele precizări/concretizări (cap. I) să fie recomandată pentru a fi discutată la următoarea etapă științifică - Seminarul de Profil cu specialitatea 10.02.04 - limbi germanice (limba engleză).

## **PRO SPECIALITATEA DE INGINER-LINGVIST**

***Valentin CIJACOVSKI,***

profesor universitar, doctor habilitat,  
Universitatea Liberă Internațională din Moldova

### *Notă introductivă*

Lingvistica inginerescă ca parte componentă contemporană a lingvisticii generale ocupă un loc deosebit prin faptul că rezolvă problemele sale specifice, pe de o parte, cu ajutorul automatului cibernetic, principala problemă fiind procesarea automată a textului, pe de alta parte - folosește la soluționarea lor mecanismul sinergetic cognitiv-verbal .

Persoana care organizează și realizează procesul sus menționat trebuie să fie capabilă de a cumula două specialități: cea de lingvist și cea de programator. Parțial cerințele generale înaintate acestor persoane au fost expuse de către *International Center for Applied Business Intelligence (IGAPI: [recrutement@icapi.com](mailto:recrutement@icapi.com))* în oferta de ingineri pentru procesarea automată a limbii naturale (TALN). Centrul Internațional solicită specialiștilor în domeniu:

- capacitatea de a lucra într-o echipă de lingviști, ingineri și elaboratori

- înțelegerea clară a mijloacelor lingvistice
- imaginarea și realizarea aplicărilor inovatoare de utilizare a tehnologiilor pentru procesarea limbii naturale.

Devine clar, că doar prin implementarea/promovarea/învățarea trăsăturilor menționate poate fi soluționată problema pregătirii specialiștilor ingineri-lingviști.

### *Obiective*

Scopul introducerii specialității de lingvist-inginer constă în pregătirea specialiștilor capabili de a soluționa problemele ce țin de lingvistica inginerescă, și în special de cercetare și investigare în direcția elaborării regulilor și algoritmilor lingvistici pentru aplicarea lor în sistemul elaborat pentru traducerea automatizată.

### *Specializarea în domeniul teoriei și proiectiei lingvisticii*

Fundamentul de conținut al noii specialității, propuse de noi, ține de însușirea cunoștințelor privind problemele :

- natura difuză a obiectelor lingvistice
- modele lingvistice
- semnul lingvistic și semnul în limba artificială
- procesul comunicativ cognitiv-verbal
- sinergia limbii și vorbirii;
- automatele lingvistice;
- inteligența artificială și aspectele ei lingvistice
- baze de date și cunoștințe.

### *Specializarea în teoria și practica programării*

Baza acestei specializări sunt următoarele cunoștințe :

- programarea
- baze de date și algoritmi
- matematica lingvistică
- programarea orientată pe obiecte
- programarea logică
- limbaje formale

- baze de date și cunoștințe
- lingvistica inginerească – ca sursă de idei lingvistice pentru programare.

#### *Forma de organizare a predării specializărilor*

Sunt invitați să participe la aceste specializări studenții departamentelor de limbi străine, informatică și limbi străine moderne aplicate. Se presupune de a organiza lecții și seminare practice asistate de lucrări de laborator.

Desemnarea calificării de specialist în acest domeniu va fi realizată după susținerea tezei de masterat. Este important, ca la dispoziția studenților să fie pus laboratorul inginerească. De asemenea, se prevede de a elabora un manual didactic (în limbile română și engleză) pentru studenții la specialitatea dată.

#### *Echipament*

Fiecare student trebuie să dispună de un calculator cu acces la internet.

#### *Concluzii primare*

- Realizarea procesării automate a limbii naturale devine reală numai în cazul realizării în practică a cursului de masterat în acest domeniu de aplicație.
- Pregătirea specialist decurge în două faze :
  - a) faza cursului de instruire (faza pregătitoare) la departamentele corespunzătoare
  - b) faza cursului de masterat, când va fi atribuită calificarea de inginer-lingvist.

#### *Concluzii generale*

- Lingvistica inginerească, ca parte componentă a lingvisticii generale, sugerează calea de studiere a limbii ca sistem și a mecanismului de formare a textului la nivelul cel mai detaliat

posibil, utilizând simultan metodele clasice și un aparat matematic variat.

- Metoda de sintetizare a textului, care face posibilă reproducerea, decurge conform unor mecanisme interioare, care corespund organizării sinergetice a limbii analizate și nici de cum conform unei scheme abstracte logice.
- Realizarea obiectivelor menționate mai sus poate fi transpusă în realitate numai pe calea îmbinării mijloacelor teoretico-practice propuse de lingvistica inginerească și cibernetică.

(preluat de pe blogul profesional [vcijacovschi@ulim.md](mailto:vcijacovschi@ulim.md))

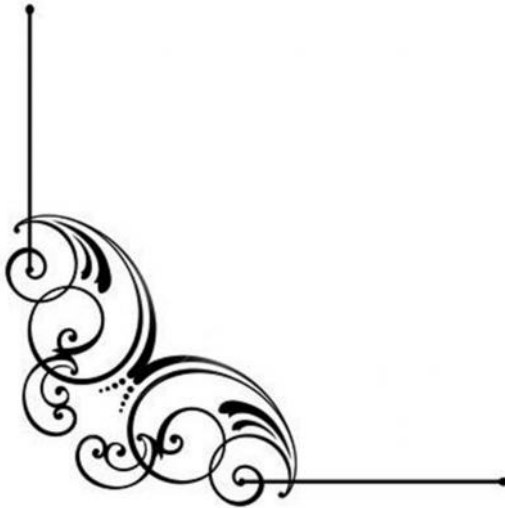






## ***AD MULTOS ANNOS!***

*„Pentru mintea cercetătoare,  
întreaga lume este un laborator.”  
(Martin H. Fischer)*





## VALENTIN CIJACOVSKI ÎN ȘTIINȚĂ, PEDAGOGIE ȘI ÎNVĂȚĂMÂNT

**Zinaida CAMENEVA,**  
doctor conferențiar, ULIM

În timpul doctoranturii, vorba fiind despre anii 1971-1973, am avut onoarea să-l cunosc pe domnul Valentin Cijacovschi la Minsk, Bielorusia, în cadrul unei consultații cu conducătorul nostru comun, mult regretatul academician Raymond Piotrovsky. În anul 1971 Domnia Sa a susținut teza de candidat în filologie cu tema "Фразеология и машинный перевод (опыт составления и работы немецко-русского автоматического словаря оборотов для публицистических и научных текстов)", 10677 – Теория языкознания.

Valentin Cijacovschi este o personalitate marcantă în domeniul filologiei aplicate, care a păstorit lingvistica mai mult de jumătate de secol. Între anii 1975-2003 a funcționat în calitate de șef de catedră "Limbi străine" la Universitatea Agricolă. Din anul 2003 a ocupat aceeași postură de șef de catedră "Filologie germană" la Universitatea Liberă Internațională din Moldova, deținând apoi șefia la catedra "Filologie germană" a Universității de Stat din Moldova.

În anul 1988, în cadrul Institutului Pedagogic „A. Gherțen” din Leningrad, domnul V. Cijacovschi a susținut teza de doctor habilitat cu tema "Семиотико-коммуникативные аспекты автоматической переработки заголовка научно-технического текста", 10.02.21 – Структурная, прикладная и математическая лингвистика.

Prin pregnanta sa activitate domnul Cijacovschi a devenit un model de profesor-educator și cercetător exemplar, demn de

urmat. Aș dori să menționez unele din trăsăturile sale definitorii: participarea/implicarea pentru formarea inițială a studenților în calitate de profesioniști versați printr-o organizare exigentă a practicii pedagogice și simularea exercițiului didactic; a cultivat și cultivă respect pentru specialitate, pentru profesie, pentru tot ce se numește filologie.

Catedrele, pe care le-a condus, au fost veritabile laboratoare didactice de cercetare, de activități științifice și performanță înaltă. În anul 1966 tipărește primele teze științifice la conferința științifică de la USM, Chișinău, urmate de multe altele, care pe parcursul anilor s-au dublat și triplat.

Domnul Valentin Cijacovschi a lucrat intens pentru pregătirea materialelor la traducerea automată din limba germană în rusă și la elucidarea polisemiei și idiomatiei expresiilor din jurnalele germane la traducere, editând un "Dicționar automat de frecvență" în colaborare cu Doamna Alexandra Rotari (248 pagini).

Autorul a circumscris baza teoriei comunicativ-semiotice a titlurilor din documentele tehnico-științifice și a construit totodată sistemul experimental automat informațional de procesare a titlurilor textelor germane din domeniul tehnico-științific.

Actualitatea și noutatea aplicativă a cercetării rezidă în faptul că autorul a combinat metodele tradiționale de analiză automată a textelor cu cele ale lingvisticii aplicative la segmentarea și evidențierea componentului tematic al titlului și de asemenea a legăturilor lexicale ale titlului cu textul introdus și tezaurul expeditorului și abonatului sau adresatului. Datele selectate i-au permis autorului să creeze și să realizeze în breviarul lingvistic algoritmul rema-tematic al procesării semantice a titlurilor articolelor germane din domeniul de aplicare "Aprovizionarea cu apă". Autorul a înaintat un șir de recomandări

referitoare la cerințele de construire a titlului articolului, teorie legată de semiotica semnului lingvistic.

Domnul Valentin Cijacovschi este adeptul confluentei dintre tradiționalism și modernism, dintre lingvistica tradițională și cea aplicată, folosind materiale din lucrări traduse, dar mai des din cele originale (neadaptate, publicate în diferite colțuri ale lumii). La lecții are un comportament democratic în limitele vremii.

În ultimul timp Domnul Profesor promovează insistent idei inovatoare în sinergetică, fiind consecvent în convingerile sale față de lingvistica aplicată, ferm și intransigent față de valorile acestei științe și depunând eforturi considerabile într-o izbută cât mai mult în domeniu.

*La mulți ani, stimate Profesor – Valentin Cijacovschi!*



## IN HONOREM VALENTIN CIJAKOVSKI

*Aliona LISNIC,*  
lector superior, ULIM

Die Wissenschaft spielt eine große Rolle im Leben. Ohne Wissenschaft kann nichts existieren und die Welt braucht auch gute Wissenschaftler. Die Freie Internationale Universität der Republik Moldau ist sehr geehrt, dass Herr Cijakovski Valentin seine Kenntnisse und Erfahrungen den Kollegen, Doktoranden und den Studenten erteilt.

Ich habe Herrn Cijakovski hier, an der ULIM kennengelernt, als er Lehrstuhlleiter war. Ein ausgezeichnete ungewöhnlicher Mensch, ein hilfsbereiter Kollege und ein wertvoller Wissenschaftler. Dank Herrn Cijakovski wird es versucht eine Alternative im Bereich der Computerübersetzung zu entdecken. Viele Fachleute weltweit arbeiten an einem neuen Ansatz, Computern das Übersetzen beizubringen. Genauso wie Herr Cijakovski es vorschlägt, behandelt man fremdsprachige Texte praktisch als einen komplexen Code, den es zu knacken gilt. Dieser Zugang hat großes Potenzial. Denn bisherige Methoden der maschinellen Übersetzung benötigen starre sprachspezifische Regeln oder zumindest eine umfangreiche Vergleichsdatenbank von Texten, damit sie funktionieren. Die Ideen und Hinweise, die Herr Cijakovski seinen Doktoranden gibt, werden das Lernsystem im Bereich Germanistik reicher machen.

Es ist also für mich und für alle unsere Kollegen eine wahre Ehre an diese Schreiben mitwirken zu dürfen, das in einem der besten Wissenschaftler im Bereich der Germanistik gewidmet ist und von dem ich persönlich sehr viel gelernt habe.

Einen herzlichen Dank Herr Cijakovski.

**WITH GREAT RESPECT TO MR. CIJAKOVSKI**

***Liliana BURLACIUC,***

**ULIM**

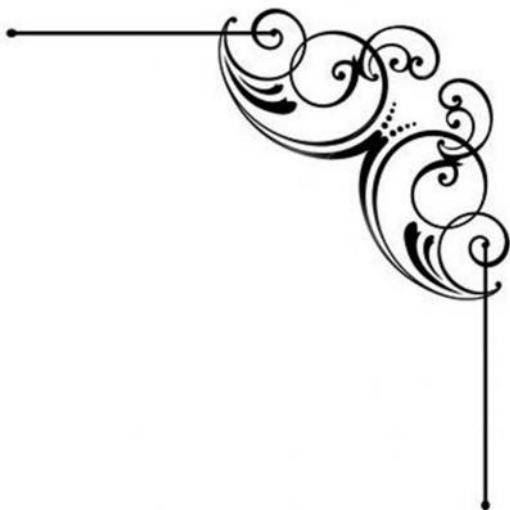
*“The scientist is not a person who gives the right answers,  
he’s one who asks the right questions.”*

*(Claude Lévi-Strauss)*

Mr. Cijakovski is one of the scientists who are constantly putting the right questions. The activity of a teacher in an institution of higher education must be dedicated not only to the didactical field but to the scientific as well. I’m sure that my colleagues from the Foreign Languages Department are lucky and honored to have the opportunity to be guided and advised by such a great mind as the habilitated doctor Cijakovski Valentin, who is also my scientific adviser of the doctor thesis.

The ideas of Mr. Cijakovski V. in the domain of computer translation, where he proposes to cod the terminological fields in order to accomplish a more appropriate and correct translation, which would be a breakthrough in this concern. I’m sure that if his scientific successors and computer experts continue his work in order to realize this project, they will have great success and this will be a masterpiece for interpreters from all over the world. I’m very proud and thankful of being supported by Mr. Cijakovski in my scientific research. I feel great responsibility in doing this work due to the fact that casual or cheap work can not be afforded under his guardianship.

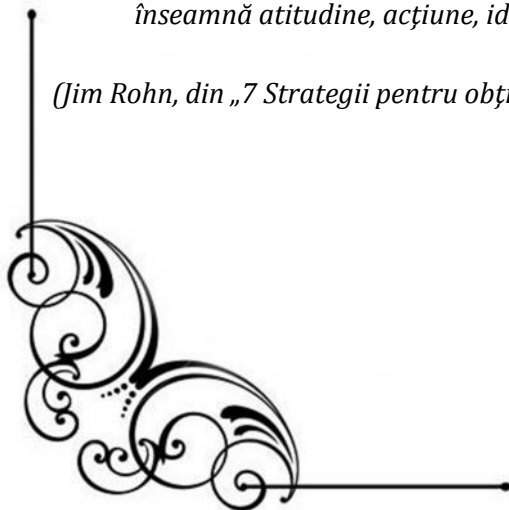
Dear Mr. Cijakovski I wish you great success, strong health and admiration of your colleagues. Thank you very much.



## ***CURRICULUM VITAE***

*„O viață bună nu înseamnă cantitate;  
înseamnă atitudine, acțiune, idee, descoperire, cercetare.”*

*(Jim Rohn, din „7 Strategii pentru obținerea bogăției și fericirii”)*



## ***CURRICULUM VITAE***

*Prenume, patronimic, nume:* Valentin Cijacovschi

*Data nașterii:* 2 mai 1924

*Locul nașterii:* satul Dângenii, județul Hotin

*Cetățenia:* Republica Moldova

*Funcția:* Cercetător științific principal la Institutul de Cercetări Filologice și Interculturale, Universitatea Liberă Internațională din Moldova

*Studii:* 1942 – Școala Medie nr. 2, Chișinău

1946-1948 Cursuri de Limbi Străine, Moscova

1947-1952 Universitatea Pedagogică din Arhanghelsk

1954-1958 Universitatea Pedagogică „Alec Russo”, Bălți

1962-1966 Universitatea de Stat din Moldova

*Limba maternă:* româna

*Limbi străine:* rusa, franceza, engleza, germana

*Titlul științific:* doctor habilitat în filologie, profesor universitar

*Teze de doctorat:*

„Frazeologia și traducerea automată” (Sankt-Petersburg, 1971)

„Aspectele semiotic-comunicative ale prelucrării automate a titlului textelor tehnico-științifice” (Sankt-Petersburg, 1989)

*Experiență profesională:*

- 1957-1959: lector de limba germană, Universitatea Pedagogică de Stat
- 1965-1966: lector de limba germană, Universitatea de Stat din Moldova
- 1966-1972: șef catedră, profesor universitar, Universitatea Agrară de Stat din Moldova
- 1997 - prezent: Universitatea Liberă Internațională din Moldova

*Domeniul științific de cercetare:* lingvistica computațională  
*Conducător de doctorat:* mai mult de 5 (specialitatea lingvistică aplicată)

*Referent oficial al tezelor de doctorat:* mai mult de 5  
*Publicații de autor:* circa 200 titluri de monografii, contribuții în culegeri și reviste științifice, lucrări de prezentare și promovare.

*Activități extracurriculare. Participări la reuniuni științifice:* congrese, simpozioane, conferințe internaționale: Moscova, Rusia (1968, 1970, 1972, 1974), Predeal, România (1996), Chișinău (20010-2014) și altele.

*Membru al Consiliilor științifice, comisiilor de profil:*

- Consiliul Profesorat al Facultății de Litere (1997- prezent)
- Senatul ULIM (1997-prezent)
- Comisii de experți pentru manualele de limba germană, destinate învățământului primar și liceal

*Cursuri universitare:* „Gramatica teoretică”, „Teoria traducerii”, „Bazele traductologiei”, „Istoria limbii germane”, „Lexicografia”, „Terminologia”.

*Diplome. mențiuni. Aprecieri::*

1953 – Medalia „Virtutea militară” (URSS)

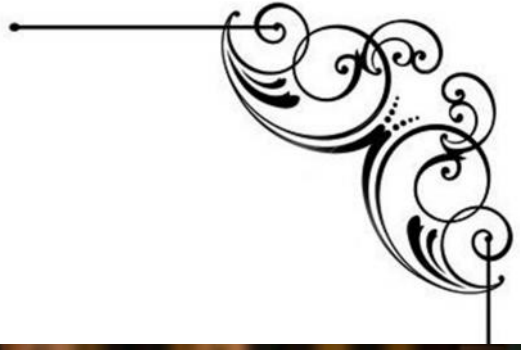
1984 – Medalia „Veteran al Muncii” (URSS)

1999 – Includerea numelui în ediția specială bibliografică engleză internațională „Who 's who of Intellectuals”

2000 – Titlul Onorific „Om Emerit”

Diplome, distincții, aprecieri în cadrul instituțiilor de învățământ, precum și din partea organelor decidente.





# **DOCTUS CUM LIBRO**

## **(LUCRARI SEMNATE DE VALENTIN CIJACOVSKI)**

*„Știința (cercetată critic și îndrumată metodic) este poarta îngustă, care duce la doctrina înțelepciunii, dacă prin aceasta nu înțelegem numai ce facem, ci ceea ce trebuie să servească de îndreptar dascălilor, spre a netezi bine și a face cunoscută calea spre înțelepciune, pe care fiecare trebuie să meargă și spre a feri pe alții să apuce pe căi greșite.”*

*(Immanuel Kant, din „Critica rațiunii practice”)*



## TEZE DE DOCTORAT

### 1971

1. Фразеология и автоматический перевод : автореф. дис. ... канд. филол. наук : 10.02.21 / Валентин Чижаковский ; Ленингр. гос. ун-т им. А. Жданова . – Ленинград, 1971. – 27 р.
2. Фразеология и автоматический перевод : дис. ... канд. филол. наук : 10.02.21 / Валентин Чижаковский ; Ленингр. гос. ун-т им. А. Жданова . – Ленинград, 1971. – 178 р.

### 1988

3. Семиотико-коммуникативные аспекты автоматической переработки заголовка научно-технического текста : автореф. дис. ... д-ра филол. наук : 10.02.21 / Валентин Чижаковский ; Ленингр. гос. ун-т им. А. Жданова . – Ленинград, 1988. – 31 р.
4. Семиотико-коммуникативные аспекты автоматической переработки заголовка научно-технического текста : дис. ... д-ра филол. наук : 10.02.21 / Валентин Чижаковский ; Ленингр. гос. ун-т им. А. Жданова . – Ленинград, 1988. – 175 р.

## MONOGRAFII. MANUALE

### 1983

5. Тезаурус в системах автоматической переработки текста / Валентин Чижаковский, Лариса Беляева ; Кишин. с.-х. ин-т им. М.В. Фрунзе ; отв. ред.: Р.Г. Пиотровский. – Кишинэу : Штиинца, 1983. – 163 p. – Referințe bibliogr.: p. 151-162.

### 1998

6. Textul tehnico-științific: natura sa semantică, generarea și perceperea sa / Valentin Cijacovschi. – Chișinău : Arta academică, 1998. – 178 p.

### 2002

7. Bildung des terminologischen lexich-semantischen systems im fachgebiet "Wirtschaft": (wissenschaftlich-methodisches Lehrwerk): die deutsch-rumaniche var. / Valentin Tschizhakowski, Olga Schtscherbinina, Anatol Popescu / Free Intern. Univ. Moldovas. - Chișinău : ULIM, 2002. – 114 p.

### 2003

8. Bildung des terminologischen lexisch-semantischen systems im fachgebiet "Wirtschaft": (wissenschaftlich-methodisches Lehrwerk): die deutsch-rumaniche var. / Valentin Tschizhakowski, Olga Schtscherbinina, Anatol Popescu / Free Intern. Univ. Moldovas. - Chișinău : ULIM, 2003. - 108 p.

### 2005

9. Bildung des terminologischen lexisch-semantischen systems im fachgebiet "Wirtschaft" (wissenschaftlich-methodisches Lehrwerk) : die deutsch-englische variante / Valentin Tschizhakowski, Anatol Popescu, Olga Schtscherbinina ; Univ. de Stat din Moldova. - Chişinău : USM, 2005. - 116 p.
10. Lingvistica inginerescă - component contemporan al lingvisticii : (Realităţi şi perspective) / Valentin Cijacovschi, Vladimir Procopciuc ; Univ. de Stat din Moldova. - Chişinău : USM, 2005. - 51 p.

## **BIBLIOGRAFII. LUCRĂRI DEPUSE ÎN ARHIVE**

### **1986**

11. Статистика речи, 1957-1985: библиогр. указ. / В. Чижиковский, К. Бектаев ; отв. ред.: П. Алексеев. - Кишинэу : Штиинца, 1986. - 111 p.

### **1987**

12. Заголовок - составной элемент текста в коммуникативной системе «человек - машина - человек» / В. Чижиковский ; Кишин. с.-х. ин-т им. М.В. Фрунзе. - Кишинэу, 1987. - 156 p. - Деп.вВИНИТИ 29.10.1987,№ 720-М.

## **CONTRIBUȚII ȘTIINȚIFICE**

*Articole în culegeri, anale. Rezumate ale comunicărilor*

### 1972

13. «Нетрадиционный» подход к некоторым лингвистическим понятиям / Валентин Чижиковский // Автоматическая переработка текста : Темат. сб. / Кишин. политех. ин-т им. С. Лазо. – Кишинэу : Штиинца, 1972. – Р. 72-79.

### 1975

14. Немецко-русский автоматический словарь для машинного перевода / В. Чижиковский, Г. Гордин // Международный семинар по машинному переводу : Тез.докл., апр. 1975, Москва / Моск. гос. ун-т им. М.В. Ломоносова. – Москва, 1975. – Р. 30-32.

### 1977

15. Автоматическое выделение группы сказуемого в немецком предложении / В. Чижиковский, Э. Добрускина // Автоматическая переработка текста методами прикладной лингвистики : материалы 2-й всесоюз. конф., 6-7 окт. 1977, Кишинэу / Кишин. политех. ин-тим. С. Лазо. – Кишинэу, 1977. – Р. 49-50.

### 1979

16. Оптимизация обучения немецкому языку на базе семантико-синтаксического анализа немецкого предложения / В. Чижиковский, Э. Добрускина // Школа-семинар по оптимизации преподавания иностранных языков с помощью технических средств : Тез.докл., 5-15 сент. 1979, Кишинэу / Кишин. с.-х.ин-тим. М.В. Фрунзе. – Кишинэу, 1979. – Р. 72-73.

17. Оптимизация преподавания языков и технических средств обучения / В. Чижиковский, Р. Пиотровский // Школа-семинар по оптимизации преподавания иностранных языков с помощью технических средств : Тез.докл., 5-15 сент. 1979, Кишинэу / Кишин. с.-х.ин-тим. М.В. Фрунзе. – Кишинэу, 1979. – Р. 3-7.
18. Принципы семантико-синтаксической переработки предложения в системе немецко-русского машинного перевода / В. Чижиковский, Э. Добрускина, Г. Николаев // Международный семинар по машинному переводу : Тез.докл., апр. 1979, Москва / Моск. гос. ун-т им. М.В. Ломоносова. – Москва, 1979. – Р. 88-89.
19. Семантические особенности фразеологии молдавского языка славянскими элементами / В. Чижиковский, Г. Гринько // Тезисы 4-й Всесоюзной конференции по романскому языкознанию : [апр. 1979, Калинин]. – Калинин, 1979. – Р. 126-128.

## 1980

20. Использование словарей тезаурусного типа в системе обучения в неязыковом вузе / В. Чижиковский, Э. Добрускина // Материалы семинара «Статистическая оптимизация преподавания языков и инженерная лингвистика» : окт. 1980, Чимкент. – Чимкент, 1980. – Р. 197-198.
21. Об использовании семантических полей ФЕ в процессе работы над русской и иностранной фразеологией в сопоставительном плане : (на базе рус.-фр. фразеологии, включ. в свой состав зоонимы) / В.

Чижаковский, Г. Гринько // Материалы семинара «Статистическая оптимизация преподавания языков и инженерная лингвистика» : окт. 1980, Чимкент. – Чимкент, 1980. – Р. 191-193.

### **1983**

22. Реализация лингвистической базы данных для заадч машинного перевода иноязычных текстов средствами СУБД ИНЭС / В. Чижаковский, Б. Хают // Международный семинар по машинному переводу : Тез. докл. на междунар. семинаре, апр. 1983, Москва / Моск. гос. ун-т им. М.В. Ломоносова. – Москва, 1983. – Р. 236-237.

### **1984**

23. Использование семантических полей лексических единиц заглавий научно-технических статей для ввода новой информации. содержащейся в тексте / Валентин Чижаковский // Повышение качества подготовки высококвалифицированных специалистов сельского хозяйства : тезы докл. республ. науч.-метод. конф., 21-30 мая 1984, Кишинэу / Кишин. с.-х. ин-т им. М.В. Фрунзе. – Кишинэу, 1984. – Р. 124-126.

### **1986**

24. Использование дисплея для вхождения в тематику и рему научно-технических статей по их заголовку / Валентин Чижаковский // Проблемы компьютеризации процесса преподавания иностранных языков в педагогических институтах : материалы науч.-метод. конф., май 1986, Ульяновск. – Ульяновск, 1986. – Р. 46-47.



### 1992

25. Automatizarea prelucrării tematice a textelor / Valentin Cijacovschi, Anatol Popescu // Conferința științifică a corpului didactico-științific „Totalurile activității științifice în anii 1991-1992” : tezele referatelor, sept. 1992, Chișinău / Univ. de Stat din Moldova. – Chișinău, 1992. – Vol. 2. – P. 186.

### 1997

26. Achiziționarea automată a informației conținute în textele tehnico-științifice germane (etapele de realizare) / Valentin Cijacovschi, Anatol Popescu // Simpozionul științific "Politica industrială și comercială în Republica Moldova": 25-26 sept. 1997, Chișinău / Acad. de Studii Econ. din Moldova. – Chișinău : Ed. ASEM, 1997. – P. 350-352.
27. Rule and network oriented approach to the semiotic model of the linguistic sign / Valentin Cijacovschi // Third International Conference on Quantitative Linguistics: 26-27 aug. 1997, Helsinki. – Helsinki, 1997. – P. 187-193.

### 1998

28. The aim of research work is to use these stylistic and structural particularities for automatic text processing / Valentin Cijacovschi, Anatol Popescu // Știința universitară în serviciul progresului uman : Conf. șt.-didactică anuală: rez., 22-23 mai, 1998, Chișinău/ Univ. Liberă Intern. din Moldova. - Chișinău : ULIM, 1998. - P. 275-276.

## 1999

29. Die bilding eines terminologischen lexicalisch-semantischen systems (auf Gründe des gegenstandsbereiches „Wirtschaft“ / Valentin Cijacovschi // Symposia Professorum. Seria Filologie, 1999 / Univ. Liberă Intern. din Moldova ; dir.: Andrei Galben. – Chișinău : ULIM, 1999. - Vol.1. – P. 65-66.
30. Particularitățile naturii comunicative ale titlului și ale structurii sale tema-rematice în comparație cu cele ale propoziției / Valentin Cijacovschi, Zinaida Camenev, Anatol Popescu // Probleme actuale de lingvistică, didactică și știința literară / Univ. de Stat din Moldova. – Chișinău: USM, 1999. – P. 146-153.
31. Reprezentarea formală a interdependenței structurilor sintetice și semantice ale propoziției germane” / Valentin Cijacovschi // Analele Științifice. Seria Filologie, 1999 / Univ. Liberă Intern. din Moldova ; dir.: Andrei Galben. – Chișinău : ULIM, 1999. – Vol.1. - P. 9-13. - Referințe bibliogr.: p.13.
32. The title of scientific-technical texts – a specific kind of sentence / Valentin Cijacovschi // Analele Științifice. Seria Filologie, 1999 / Univ. Liberă Intern. din Moldova ; dir.: Andrei Galben. – Chișinău : ULIM, 1999. – Vol. 1. - P. 14-19. - Referințe bibliogr.: p.19.

## 2000

33. Aquisitions of new information contained in scientific documents : (intelligeten automatic tetx processing) /

Valentin Cijacovschi, Anatol Popescu // Acta Academia / Acad. Intern. de Informatizare. – Chișinău : Evrica, 2000. – P. 172-176.

34. Despre categoria de gen în limbile germană și română / Valentin Cijacovschi, Tamara Lisnic, Zinaida Camenev // Bilanțul activității științifice a Universității de Stat din Moldova pe anii 1998-1999 : Materiale ale conf. corpului didactico-șt. Științe Filologice / Univ. de Stat din Moldova. – Chișinău: USM, 2000. – P. 155-156.
35. Traducerea și interpretarea – perspective europene / Valentin Cijacovschi, Anatol Popescu // Symposia Professorum. Seria Filologie / Univ. Liberă Intern. din Moldova ; dir.: Andrei Galben. – Chișinău : ULIM, 2000. – P. 27-28.

### **2001**

36. Despre metodele de creare a unui dicționar specializat de tip „tezaur” în domeniul „economiei” / Valentin Cijacovschi, Zinaida Camenev, Anatol Popescu // Studii și cercetări economice – exigențe pentru Republica Moldova: materialele simp. intern., 2011, Chișinău / Inst. de Relații Econom. și Intern. – Chișinău: IREI, 2001. – P. 165-172.
37. Sistemul lexical-semantic terminologic „economia” / Valentin Cijacovschi // Symposia Professorum. Seria Filologie : Materialele ses. șt., 3-4 mai 2001, Chișinău / Univ. Liberă Intern. din Moldova ; dir.: Andrei Galben. – Chișinău : ULIM, 2001. – P. 331-335.

38. The linguistic synergy / Valentin Cijacovschi // Symposia Professorum. Seria Filologie : Materialele ses. șt., 3-4 mai 2001, Chișinău / Univ. Liberă Intern. din Moldova ; dir.: Andrei Galben. – Chișinău : ULIM, 2001. – P. 16-18.

## 2002

39. Formarea unui sistem lexical-semantic terminologic / Valentin Cijacovschi, Popescu Anatol// Lecturi Filologice / Univ. Liberă Intern. din Moldova; sub patronatul: Andrei Galben. – Chișinău : Pontos, 2002. – Vol. 3. – P. 60-65.
40. Machine translation without post-editing (a new approach based on the use of the synergetic linguistic mechanism) / Valentin Cijacovschi, Anatol Popescu, Anatolii Paladi // Lecturi Filologice / Univ. Liberă Intern. din Moldova; sub patronatul: Andrei Galben. – Chișinău : Pontos, 2002. – Vol. 3. – P. 35-42.
41. Modelarea informativ-lingvistică – instrument de cercetare a funcționării mecanismului sinergetic-verbal / Valentin Cijacovschi, Anatol Paladi, Anatol Popescu // Symposia Professorum. Seria Filologie : Materialele ses. șt., 26-27 apr. 2002, Chișinău / Univ. Liberă Intern. din Moldova ; dir.: Andrei Galben. – Chișinău : ULIM, 2002. – P. 135-140. – Referințe bibliogr.: p. 140.

## 2003

42. Aplicarea sistemelor automatizate în cercetarea terminologică / Valentin Cijacovschi, Inga Stoianova // Probleme de lingvistică inginerescă : Culeg. de art. Seria Filologie inginerescă / Univ. Liberă Intern. din Moldova. -

Chişinău : ULIM, 2003. - P. 107-125. – Referinţe bibliogr.: p. 123-125.

43. Automatische Auswahl der Information aus den wissenschaftlich-tehnischen dokumenten / Valentin Cijacovschi // Analele Ştiinţifice. Filologie, 2003/ Univ. Liberă Intern. din Moldova ; dir.: Andrei Galben. – Chişinău : ULIM, 2003. – Vol. 2. – P. 122-133. – Referinţe bibliogr.: p. 133.
44. Automatische Auswahl der Information aus den wissenchaftlich-technischen documenten / Valentin Cijacovschi, Anatol Popescu // Probleme de lingvistică inginerească : Culeg. de art. Seria Filologie inginerească / Univ. Liberă Intern. din Moldova. - Chişinău : ULIM, 2003. - P. 255-274. – Referinţe bibliogr.: p. 232.
45. Communicative nature of the title in contrast to that of the sentence / Valentin Cijacovschi, Anatol Popescu // Probleme de lingvistică inginerească : Culeg. de art. Seria Filologie inginerească / Univ. Liberă Intern. din Moldova. - Chişinău : ULIM, 2003. - P. 227-232. – Referinţe bibliogr.: p. 232.
46. Die formalisierte Darstellung der gegenseitigen Interdependenz zwischen den syntaktischen und den semantischen Strukturen des deutschen Satzes / Valentin Cijacovschi, Anatol Popescu // Probleme de lingvistică inginerească : Culeg. de art. Seria Filologie inginerească / Univ. Liberă Intern. din Moldova. - Chişinău : ULIM, 2003. - P. 241-254. – Referinţe bibliogr.: p. 253-254.

47. Explaining note / Valentin Cijacovschi, Anton Elița // Probleme de lingvistică inginerească : Culeg. de art. Seria Filologie inginerească / Univ. Liberă Intern. din Moldova. - Chișinău : ULIM, 2003. - P. 275-278. – Referințe bibliogr.: p. 278.
48. Formarea unui sistem lexical-semantic terminologic / Valentin Cijacovschi, Anatol Popescu // Probleme de lingvistică inginerească : Culeg. de art. Seria Filologie inginerească / Univ. Liberă Intern. din Moldova. - Chișinău : ULIM, 2003. - P. 14-23. – Referințe bibliogr.: p.23.
49. Lingvistica inginerească – component al lingvisticii : (realități și perspective) / Valentin Cijacovschi // Symposia Professorum. Seria Filologie : Materialele ses. șt. din 10-11 sept. 2003, Chișinău / Univ. Liberă Intern. din Moldova ; dir.: Andrei Galben. – Chișinău : ULIM, 2003. – P. 5-10. – Referințe bibliogr.: p. 9-10.
50. Lingvistica inginerească (LI) – realități și perspective / Valentin Cijacovschi, Vladimir Procopciuc // Probleme de lingvistică inginerească : Culeg. de art. Seria Filologie inginerească / Univ. Liberă Intern. din Moldova. - Chișinău : ULIM, 2003. - P. 6-13. – Referințe bibliogr.: p.13.
51. Machine translation without post-editing (a new method based on implementation of the synergetic linguistic mechanism) / Valentin Cijacovschi, Anatol Paladi, Vladimir Procopciuc // Probleme de lingvistică inginerească :Culeg. de art. Seria Filologie inginerească / Univ. Liberă Intern.

din Moldova. - Chişinău : ULIM, 2003. - P. 161-187. – Referinţe bibliogr.: p. 187.

52. Manifestarea mecanismului sinergetic la realizarea procesării automate a textului tehnico-ştiinţific / Valentin Cijacovschi, Anatol Popescu // Probleme de lingvistică inginerească : Culeg. de art. Seria Filologie inginerească / Univ. Liberă Intern. din Moldova. - Chişinău : ULIM, 2003. - P. 31-67. – Referinţe bibliogr.: p. 65-67.
53. Manifestation of the synergetic mechanism at the implementation of automatic processing of scientific documents / Valentin Cijacovschi, Anatol Popescu // Probleme de lingvistică inginerească : Culeg. de art. Seria Filologie inginerească / Univ. Liberă Intern. din Moldova. - Chişinău : ULIM, 2003. - P. 188-208. – Referinţe bibliogr.: p. 208.
54. Modelarea informativ-lingvistică – instrument de cercetare a funcţionării mecanismului sinergetic verbal / Valentin Cijacovschi, Anatol Paladi, Anatol Popescu // Probleme de lingvistică inginerească : Culeg. de art. Seria Filologie inginerească / Univ. Liberă Intern. din Moldova. - Chişinău : ULIM, 2003. - P. 14-23. – Referinţe bibliogr.: p.23.
55. Rule and network oriented approach to the semantic model of the linguistic sign / Valentin Cijacovschi, Anatol Popescu // Probleme de lingvistică inginerească : Culeg. de art. Seria Filologie inginerească / Univ. Liberă Intern. din Moldova. - Chişinău : ULIM, 2003. - P. 233-240. – Referinţe bibliogr.: p. 240.

56. Segmentarea, schematizarea și dezambiguarea automată a propoziției engleze / Valentin Cijacovschi, Anatol Paladi, Anatol Popescu // Probleme de lingvistică inginerască : Culeg. de art. Seria Filologie inginerască / Univ. Liberă Intern. din Moldova. - Chișinău : ULIM, 2003. - P. 68-78. – Referințe bibliogr.: p. 77-78.
57. Scientific technical text-title – its semantic nature, generation and perception / Valentin Cijacovschi, Anatol Popescu // Probleme de lingvistică inginerască: Culeg. de art. Seria Filologie inginerască / Univ. Liberă Intern. din Moldova. - Chișinău : ULIM, 2003. - P. 209-226. – Referințe bibliogr.: p. 226.
58. Traducerea automată fără post-redactare : (o metodă nouă bazată pe utilizarea mecanismului sinergetic lingvistic) / Valentin Cijacovschi, Anatol Paladi, Vladimir Procopciuc // Probleme de lingvistică inginerască : Culeg. de art. Seria Filologie inginerască / Univ. Liberă Intern. din Moldova. - Chișinău : ULIM, 2003. - P. 79-106. – Referințe bibliogr.: p. 106.

## 2006

59. Baza de cunoștințe – totalitatea de mijloace pentru prezentarea cunoștințelor în memoria omului și computerului: [crearea sistemului terminologic lexico-semantic în domeniul „Economiei”] / Victoria Cravcenco, Valentin Cijacovschi // Colocviul Internațional de Științe ale Limbajului „Eugen Coșeriu”. – Chișinău, 2006. – Vol. 8, partea 1. - P. 413-417.



## 2010

60. Crearea sistemului suport inteligent pentru lingvistica aplicată / Valentin Cijacovschi, Victoria Cravenco, Gheorghe Căpățână // Dezvoltarea cercetării științifice, promovarea și cultivarea creativității și a inovării în procesul instruirii academice: [materialele conf. șt., dedicată aniversării a 64-a de la fondarea Univ. de Stat din Moldova, 5 mai 2010, Chișinău] : Rez. comunicărilor. Științe reale și exacte / Univ. de Stat din Moldova ; resp. ed.: Leonid Gorceac, Tatiana Bulimaga. – Chișinău CEP USM, 2010. – P. 119-120.
61. Impactul informațional, economic, cultural și politic al terminologiei / Victoria Cravenco, Valentin Cijacovschi // Francopolyphonie: langue, littérature, culture et pouvoir = Francopolyphonia: limba, literatura, cultura și putere : Anuar / Univ. Liberă Intern. din Moldova ; dir. ed.: Andrei Galben. - Chișinău : ULIM, 2010. – Vol. 5. - P. 95-101. – Referințe bibliogr.: p. 100-101. – Abstract în lb engl.; Mod de acces: [https://ibn.idsi.md/en/vizualizare\\_articol/15537](https://ibn.idsi.md/en/vizualizare_articol/15537). – Accesat la 3 iunie 2014.

## 2011

62. Engineering linguistic / Valentin Cijacovschi // Acta didactica. Interconexiunea paradigmelor didactice și metodologice în predarea limbilor străine : Materialele seminarului metodol. cu participare intern., 25 ian. 2011, Chișinău / Univ. Liberă Intern. din Moldova. – Chișinău : ULIM, 2011. – P. 42-50. – Referințe bibliogr.: p. 50 ; Mod de acces: <http://bgconv.com/docs/index-115146.html>. – Accesat la 3 iunie 2014.

## 2012

63. Din istoricul Grupului „Statistici ale vorbirii” / Zinaida Camenev, Valentin Cijacovschi, Anatol Popescul // Zinaida Camenev: Un drum lung la răscruce de timpuri : studiu biobibliografic / Zinaida Sochircă, Natalia Ghimpu, Victoria Moșneaga [et al.] ; Univ. Liberă Intern. din Moldova. – Chișinău : ULIM, 2012. – P. 10-13.
64. Sinergia lingvistică: pro și contra / Valentin Cijacovschi // Acta Didactica : Materialele seminarului metodol. „Interconexiunea paradigmelor didactice și metodologice în predarea limbilor străine”, 25 ian. 2012, Chișinău / Univ. Liberă Intern. din Moldova. – Chișinău, 2012. – P. 49-51 ; Mod de acces: <http://ru.scribd.com/doc/220563754/Acta-Didactica-2012-1>. – Accesat la 3 iunie 2014.
65. Traducerea automată și realizarea sa în baza sinergiei lingvistice în sistemul *computerul-omul*/ Valentin Cijacovschi // Plurilingvismul și traducerea ca provocări ale globalizării: de la învățământ la politici lingvistice și culturale : [CD] materialele conf. intern., prilejuită de aniversarea a 20 de ani de la fondarea ULIM, 15-16 oct. 2012, Chișinău / Univ. Liberă Intern. din Moldova. – Chișinău, 2012. – P. 26.

## 2014

66. Inteligența artificială și aspectele sale lingvistic-normative / Valentin Cijacovschi // From traditional to synergetic linguistics : In honorem Valentin Cijacovschi / Univ. Liberă Intern. din Moldova, Inst. de Cercetări Filologice și Interculturale; dir. publ.: Ana Guțu; coord. șt.: Elena Prus, Victor Untilă. – Chișinău : ULIM, 2014. – P. 61-79.

67. Posibilități de utilizare a surselor originale pentru asigurarea predării limbii germane în cadrul învățământului superior / Valentin Cijacovschi // La Francopolyphonie. L'Interculturalite et la pragmatique a travers la linguistique, la litterature, la traduction et la communication : Colloque intern., 28-29 mars 2014, Chișinău / Univ. Libre Intern. de Moldova. – Chișinău : ULIM, 2014. – P. 25.
68. Rezolvarea computerizată a problemelor de ordin lingvistic / Valentin Cijacovschi, Vladimir Procopciuc // Acta didactica : Materialele seminarului metodol. „Interconexiunea paradigmelor didactice și metodologice în predarea limbilor străine”, 23 ian. 2013 / Univ. Liberă Intern. din Moldova ; dir. publ.: Ludmila Hometkovski. – Chișinău : ULIM, 2014. – P. 50-74. – Referințe bibliogr.: p. 74.
69. Sinergetica contemporană și probleme de lingvistică inginerescă / Valentin Cijacovschi // From traditional to synergetic linguistics : In honorem Valentin Cijacovschi / Univ. Liberă Intern. din Moldova, Inst. de Cercetări Filologice și Interculturale; dir. publ.: Ana Guțu; coord. șt.: Elena Prus, Victor Untilă. – Chișinău : ULIM, 2014. – P. 23-60.
70. Teoria traducerii / Valentin Cijacovschi // Acta didactica : Materialele seminarului metodol. „Interconexiunea paradigmelor didactice și metodologice în predarea limbilor străine”, 23 ian. 2013 / Univ. Liberă Intern. din

Moldova ; dir. publ.: Ludmila Hometkovski. – Chișinău :  
ULIM, 2014. – P. 40-49. – Referințe bibliogr.: p. 49 ;

### **Articole în seriale**

#### **1994**

71. Linguistic automaton today / Valentin Cijacovschi // Computer Science Journal. – 1994. – Nr 2. – P. 40-72.

#### **2002**

72. Formarea unui sistem lexical-semantic terminologic / Valentin Cijacovschi // Lecturi filologice / Univ. Liberă Intern. din Moldova. – 2002. – Nr 3. - P. 60-65. – Referințe bibliogr.: p. 65.
73. Machine translation without post - editing (a new approach based on the use of the synergetic linguistic mechanism) / Valentin Cijacovschi // Lecturi filologice / Univ. Liberă Intern. din Moldova. – 2002. – Nr 3. - P. 35-40. – Referințe bibliogr.: p. 40.

#### **2003**

74. English sentence - its automatic segmentation, schematization and disambiguation / Valentin Cijacovschi // Lecturi filologice / Univ. Liberă Intern. din Moldova. – 2003. – Nr 4. – P. 132-141.

#### **2006**

75. Rezolvarea computerizată a problemelor de ordin lingvistic : [privind traducerea textelor] // Valentin Cijacovschi, Anatol Popescu, Vladimir Procopciuc // Intellectus. – 2006. – Nr 3. – P. 50-57. – Rez. în lb. engl. – Referințe bibliogr.: p. 57 ; Mod de acces:

[https://ibn.idsi.md/en/vizualizare\\_articol/12976](https://ibn.idsi.md/en/vizualizare_articol/12976). -  
Accesat la 3 iunie 2014.

### **2007**

76. Strategii de constituire a sistemului lexical-semantic terminologic pentru domeniul de referință drept / Aliona Dosca, Valentin Cijacovschi // Studia Universitatis. Seria Științe Umanistice. - 2007. - Nr 10. - P. 216-220 ; Mod de acces: [https://ibn.idsi.md/en/vizualizare\\_articol/7332](https://ibn.idsi.md/en/vizualizare_articol/7332). - Accesat la 3 iunie 2014.

### **2009**

77. Conceptul de sinergism / Valentin Cijacovschi // Intertext / Univ. Liberă Intern. din Moldova. - 2009. - Nr 1/2. - P. 85-88. - Referințe bibliogr.: p. 88.
78. Rule and Network Oriented Approach to the Semiotic Model of the Linguistic Sign / Valentin Cijacovschi, Anatol Popescu// Intertext / Univ. Liberă Intern. din Moldova. - 2009. - Nr 3/4. - P. 71-75. - Referințe bibliogr.: p. 75 ; Mod de acces: [https://ibn.idsi.md/en/vizualizare\\_articol/13739](https://ibn.idsi.md/en/vizualizare_articol/13739). - Accesat la 3 iunie 2014.

### **2010**

79. Inginer-lingvist - o nouă specialitate didactic-universitară / Valentin Cijacovschi, Vladimir Procopciuc // Intellectus. - 2010. - Nr 3. - P. 93-96 ; Mod de acces: <http://agepi.gov.md/pdf/publishing/intellectus/03-2010.pdf>. - Accesat la 3 iunie 2014.

## **BREVET DE INVENȚIE**

**2007**

80. Br. inv. 2780. Republica Moldova. Procedeu de traducere automată a corespondenței de afaceri din limba engleză în română / V. Cijacovschi, A. Paladi, Vl. Procopciuc; solicitant: Centrul de optoelectronică al IFA, Acad. de Științe a Moldovei, Univ. de Stat din Moldova. – Chișinău, 2007. – 5 p.

**VALENTIN CIJACOVSKI – REDACTOR,  
COORDONATOR DE EDIȚII, CONDUCĂTOR ȘTIINȚIFIC,  
REFERENT OFICIAL ȘI RECENZENT**

**1997**

81. Sulaiman, Rafic. Categoria anteriorității : (pe baza lb. engl. și arabă). Specialitatea 10.02.04 – lb. germ.: autoref. tz. doct. în filologie; conducător șt.: D. Melenciuc; referenți oficiali: A. Corsacov, *V.Cijacovski*, Z. Camenev. – Chișinău, 1997. – 19 p.
82. Sulaiman, Rafic. Categoria anteriorității : (pe baza lb. engl. și arabă). Specialitatea 10.02.04 – lb. germ.: tz. doct. în filologie; conducător șt.: D. Melenciuc ; *referenți oficiali*: A. Corsacov, *V.Cijacovski*, Z. Camenev. – Chișinău, 1997. – 196 p.

**1998**

83. Curriculum disciplinar : Dep. Lb. Străine : Lb. străine aplicate / Univ. Liberă Intern. din Moldova ; coord.:Ana Guțu ; *red. resp.: Valentin Cijacovski, Tatiana Podoliuc / Univ. Liberă Intern. din Moldova. - Chișinău : ULM, 1998. - 132 p.*
84. Symposia Professorum. Seria Filologie / Univ. Liberă Intern. din Moldova ; dir. publ.: Andrei Galben; col. red.: *Valentin Cijacovski, Tatiana Podoliuc [et al.]*. –Chișinău, Pontos, 2002. – 288 p. – ISBN 9975-902-29-4.

**2003**

85. Probleme de lingvistică inginerească : Culeg. de art.: Seria Filologie inginerească / Univ. Liberă Intern. din Moldova ; coord. și redactare șt.: *Valentin Cijacovschi*. – Chișinău: ULIM, 2003. – 296 p.: fig., tab. – Text: lb. rom., engl., germ. – Referințe bibliogr. la sfârșitul art. și în notele de subsol. – ISBN 9975-934-12-9-1.

## 2005

86. Burbulea, Ion. English = Limba engleză: Course for students of Agricultural Engineering Automobile Transportation / Ion Burbulea, Dumitru Novorojdin ; *sub red.: Valentin Cijacovschi* ; Moldova State Agrarian Univ., Chair of Modern Languages. – Chișinău : UASM, 2005. – 223 p.: fig., tab. – ISBN 9975-64-045-1.

87. Sulac, Sofia. Studiu asupra sistemului terminologic din domeniul finanțe : Specialitatea 10.02.19 – Lingvistică gen.: autoref. tz. doct. în filologie / Univ. de Stat din Moldova ; *conducător șt.: Valentin Cijacovschi*. – Chișinău, 2005. – 27 p.

88. Sulac, Sofia. Studiu asupra sistemului terminologic din domeniul finanțe : Specialitatea 10.02.19 – Lingvistică gen.: tz. doct. în filologie / Univ. de Stat din Moldova ; *conducător șt.: Valentin Cijacovschi*. – Chișinău, 2005. – 184 p.

## 2006

89. Metoda „instruirea la distanță” în predarea limbilor străine / Zinaida Camenev, Natalia Hanbecova, Veronica Neagu; *recenzent: Valentin Cijacovschi* // Procese integraționiste. Dezvoltarea economică în contextul globalizării. Ajustarea



dreptului național la legislația internațională. Aspecte comparativ-contrastive în filologia contemporană : An. șt. / Inst. de Stat de Relații Intern. – Chișinău : IRIM, 2006. – Vol. 4. - P. 232-235 ; Mod de acces: <https://www.yumpu.com/ro/document/view/16099906/stiintific-topreferat/233> . – Accesat: 19 mai 2014.

## 2007

90. Dosca, Aliona. Construirea sistemului lexical-semantic terminologic al domeniului de aplicație drept : (pe baza materialului germ.). Specialitatea 10.02.04 – lb. germ.: autoref. tz. doct. în filologie; *conducător șt.: Valentin Cijacovschi*, secretar șt.: Zinaida Camenev. – Chișinău, 1998. – 21 p.
91. Dosca, Aliona. Construirea sistemului lexical-semantic terminologic al domeniului de aplicație drept : (pe baza materialului germ.). Specialitatea 10.02.04 – lb. germ.: tz. doct. în filologie; *conducător șt.: Valentin Cijacovschi*, secretar șt.: Zinaida Camenev. – Chișinău, 2007. – 214 p.
92. Filologie inginerească : material didactic / Univ. de Stat din Moldova ; *coord. și red. șt.: Valentin Cijacovschi*. – Chișinău : Centrul Ed. USM, 2007. – 104 p. – ISBN 9975-934-12-9.

## 2009

93. Intertext : rev. șt., / fondator: Univ. Liberă. Intern. din Moldova, Inst. de Cercet. Filol. și Interculturale; dir. publ.:

A. Guțu, *col. red.*: Ion Manoli, *Valentin Cijacovschi*, Zinaida Camenev [et al.]. – 2007 - . – Chișinău, 2009 - . – ISSN 1857-3711. – Mod de acces: <icfi.ulim.md>. – Accesat la 4 apr. 2014.

2009, Nr 1/2-3/4. – 100 ex.

2010, Nr 1/2-3/4. – 100 ex.

2011, Nr 1/2. – 100 ex.

## LUCRĂRI DIDACTICE

### 1990

94. Îndrumări metodice la lecțiile practice : pentru studenții specialității 3110 Hidromeliorație / Valentin Cijacovschi ; Univ. Agrară de Stat. – Chișinău, 1990. –

Pt.: 1. – 86 p.

Pt.: 2. – 120 p.

### 1991

95. Limba germană: îndrumări metodice la lecțiile practice pentru studenții spec. 3110 – Hidroameliorație (Pt. a 2-a) /alcăt.: Valentin Cijacovschi; Univ. Agrară de Stat din Moldova. - Chișinău, 1991. - 34 p. - Text în lb. rom. și rus.

### 1992

96. Limba germană: îndrumări metodice la lecțiile practice pentru studenții spec. 3110 – Hidroameliorație (Pt. a 3-a) /alcăt.: Valentin Cijacovschi; Univ. Agrară de Stat din Moldova. - Chișinău, 1992. - 36 p. Text în lb. rom. și rus.

## LUCRĂRI DE REFERINȚE

## 1976

97. Частотный немецко-русский словарь-минимум газетной лексики / В. Чижаковский, А. Ротарь. – Москва : Воен. изд-во, 1976. – 248 р.

## LUCRĂRI DE PREZENTARE ȘI POPULARIZARE

### 2006

98. Concursul Național de Susținere a Științei și Inovării "Econom – 2006," : [candidații la nominalizarea „ Savantul anului în domeniul șt. umanistice”: prof. Ilie Donică, Aurelian Gulea – candidați la nominalizarea „Savantul anului în domeniul șt. reale”; prof. Valentin Cijacovschi, Gheorghe Avornic] // Moldova suverană. – 2006. - 29 noiem. .
99. Candidații la nominalizarea „Savantul anului în domeniul științelor umanistice” : [Concurs Naț. de Susținere a Șt. și Inovări „Econom-2006” : prof. Valentin Cijacovschi și Gheorghe Avornic] // Săptămîna. – 2006. - 1 dec. – P. 5.



## REFERINȚE DESPRE VALENTIN CIJACOVSKI

*„Nu-i poate fi dat omului nimic mai presus și mai mareț  
decât cercetarea, în care frumusețea și importanța  
descoperirilor îl încurajează și-i dă o anumită desfătare”*

*(M. V. Lomonosov)*



## REFERINȚE DESPRE VALENTIN CIJACOVSKI

**1996**

100 Cercetări în domeniul științelor umanistice la  
Universitatea de Stat din Moldova (1974-1995) :  
contribuții bibliografice / Ion Madan ; red. resp.: Gheorghe

Rusnac ; Univ. de Stat din Moldova. – Chişinău, 1996. – P. 51.

### **1999**

101. Publicațiile profesorilor Departamentului Limbi Străine în anii 1996-1998 // Analele Științifice ale Univ. Libere Intern. din Moldova. Seria Filologie, 1999 / Univ. Liberă Intern. din Moldova ; dir. Andrei Galben. – Chişinău : ULIM, 1999. – Vol.1. - P. 109-110.
102. Roșca, Petru. Valentin Cijacovschi: 75 ani / Petru Roșca // Analele Științifice ale Universității Libere Internaționale din Moldova. Seria Filologie, 1999 / Univ. Liberă Intern. din Moldova ; dir.: Andrei Galben. – Chişinău : ULIM, 1999. - Vol. 1. – P. 111-112.

### **2000**

103. Republica Moldova. Președintele. Decret privind conferirea de distincții de stat unor cadre didactice : [despre conferirea Titlului Onorific „Om Emerit” dlui Valentin Cijacovschi, șef catedră la Univ. Liberă Intern. din Moldova: nr. 1672-II din 29 sept. 2000] // Monitorul oficial al Rep. Moldova. – 2000. – Nr 124. – P. 12-13; Mod de acces: <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=288875>. – Accesat la 3 iunie 2014.

### **2001**

104. Dron, Ion. Valentin Cijacovschi : șef catedră // Profesorii Universității Libere Internaționale din Moldova = Les professeurs de l'ULIM = Преподаватели УЛИМ/ Ion Dron, Dragoș Vicol ; coord. ed.: Gheorghe Postică ; Univ. Liberă Intern. din Moldova. – Chişinău : ULIM, 2001. – P. 370-372.

105. Republica Moldova. Guvernul. Cu privire la aprobarea componenței nominale a comisiilor specializate de evaluare și acreditare : [prof. V. Cijacovschi, membru al Comis. specializate de evaluare și acreditare a Univ. Ped. de Stat „Ion Creangă”: hotărârea nr. 448 din 14 iun. 2001] // Monitorul oficial al Rep. Moldova. – 2001. – Nr 64/66. – P. 29.

### 2013

106. Popușoi, Cristina. Publicațiile Facultății de Litere – patrimoniu documentar valoros 1993-2013 : studiu bibliogr. / Cristina Popușoi, Maria Bejenari, Victoria Moșneaga ; dir. publ.: Andrei Galben □ Univ. Liberă Intern. din Moldova. – Chișinău : ULIM, 2013. – P. 438.

### 2014

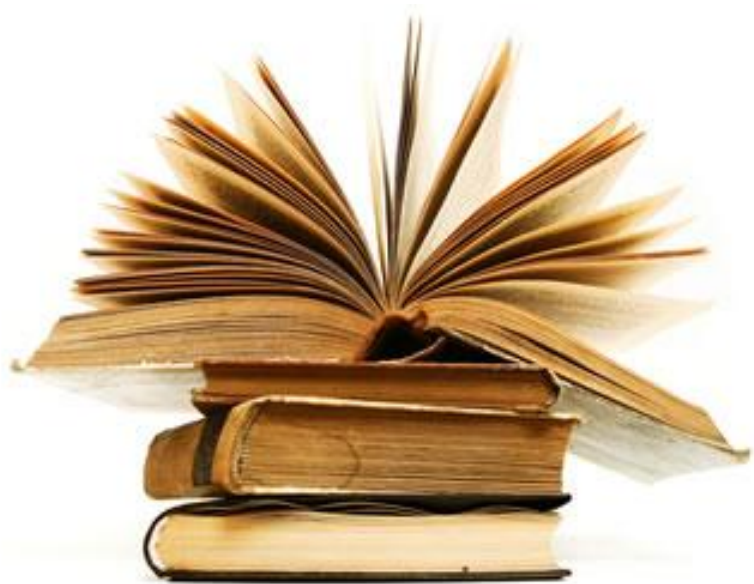
107. Chirdeachin, Alexei. Profesorul și omul de știință Valentin Cijacovschi la 90 de ani / Alexei Chirdeachin // From traditional to synergetic linguistics : In honorem Valentin Cijacovschi / Univ. Liberă Intern. din Moldova, Inst. de Cercetări Filologice și Interculturale; dir. publ.: Ana Guțu; coord. șt.: Elena Prus, Victor Untilă. – Chișinău : ULIM, 2014. – P. 20.
108. Cijacovschi Valentin, doctor habilitat, profesor universitar. Mod de acces: <http://www.cnaa.acad.md/person/4838/>. – Accesat la 19 mai 2014.
109. From traditional to synergetic linguistics : In honorem Valentin Cijacovschi / Univ. Liberă Intern. din Moldova, Inst. de Cercetări Filologice și Interculturale; dir.

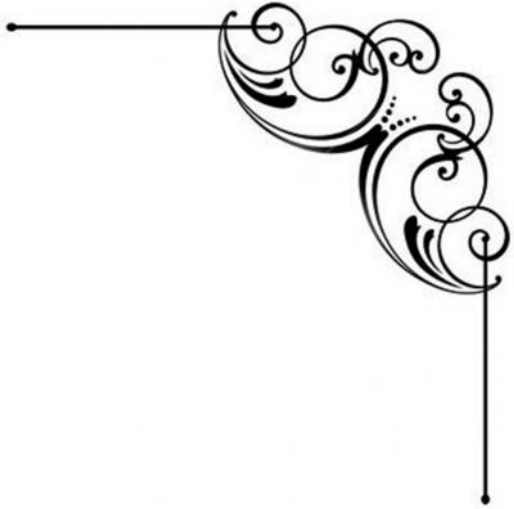
publ.: Ana Guțu; coord. șt.: Elena Prus, Victor Untilă. – Chișinău : ULIM, 2014. – 268 p. – ISBN 978-9975-124-42-3.

110. Manoli, Ion. În avalanșa amintirilor de altă dată... / Ion Manoli // From traditional to synergetic linguistics : In honorem Valentin Cijacovschi / Univ. Liberă Intern. din Moldova, Inst. de Cercetări Filologice și Interculturale; dir. publ.: Ana Guțu; coord. șt.: Elena Prus, Victor Untilă. – Chișinău : ULIM, 2014. – P. 11-12.
111. Stoyanova, Inga. A Lifetime of Memories... / Inga Stoyanova // From traditional to synergetic linguistics : In honorem Valentin Cijacovschi / Univ. Liberă Intern. din Moldova, Inst. de Cercetări Filologice și Interculturale; dir. publ.: Ana Guțu; coord. șt.: Elena Prus, Victor Untilă. – Chișinău : ULIM, 2014. – P. 13-15.
112. Valentin Cijacovschi, doctor habilitat, profesor universitar : [blog profesional]. Mod de acces: <http://vcijacovschi.ulim.md/>. – Accesat la 19 mai 2014.
113. Машинный перевод : о вкладе специалиста по компьютерной лингвистике Валентина Чижиковского в развитии машинного перевода // Энциклопедия Кругосвет : универс. науч.-популярная онлайн-энциклопедия. Mod de acces: [http://www.krugosvet.ru/enc/gumanitarnye\\_nauki/lingvistika/MASHINNI\\_PEREVOD.html?page=0,1](http://www.krugosvet.ru/enc/gumanitarnye_nauki/lingvistika/MASHINNI_PEREVOD.html?page=0,1). – Accesat la 17 mai 2014.

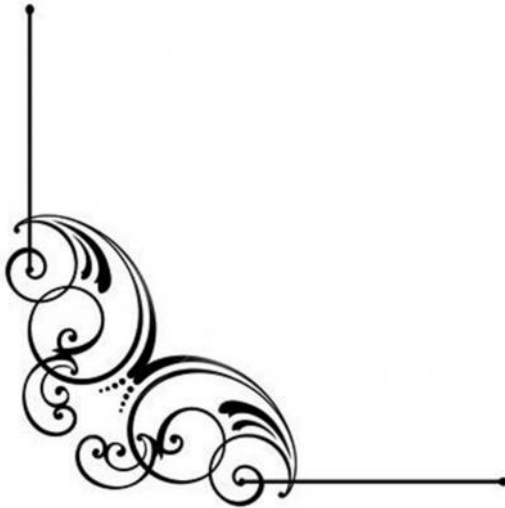
114. Сулак, София. Ученый, педагог, человек / София Сулак  
// From traditional to synergetic linguistics : In honorem  
Valentin Cijacovschi / Univ. Liberă Intern. din Moldova,  
Inst. de Cercetări Filologice și Interculturale; dir. publ.: Ana  
Guțu; coord. șt.: Elena Prus, Victor Untilă. – Chișinău :  
ULIM, 2014. – P. 16-19.







## **INDEXURI AUXILIARE**



## INDEX DE NUME

### **A**

Avornic, Gheorghe (98, 99)

### **B**

Bejenari, Maria 106

Burbulea, Ion 86

### **C**

Camenev, Zinaida 30, 34, 36, 63, 81-82, 89, 93; 90-91 (secretar șt.)

Căpățână, Gheorghe 60

Chirdeachin, Alexei 107

Cijacovschi, Valentin 6-10, 25, 26-81, 93, 94, 98, 99; 87, 88, 90, 91 (conducător șt.); 85, 92 (coord. și redactare șt.); 95, 96 (alcăt.); 82 (referent oficial); 83 (red. resp.); 84 (col. red.); 86 (sub. red.); 89 (recenzent); (100-114)

Corsacov, V. 81, 82

Cravcenco, Victoria 59- 61

### **D**

Donică, Ilie (98)

Dosca, Aliona 76, 90, 91

Dron, Ion 104

### **G**

Galben, Andrei 25, 31 -32, 35, 37-38, 40, 41, 43, 49, 101, 102, (dir); 61 (dir. ed.); 106 (dir. publ.); 84 (col. red.)

Ghimpu, Natalia 63

Gulea, Aurelian (98)

Guțu, Ana 69 (dir.); 93, 107, 109-111, 114 (dir. publ.); 83 (coord.)

### **H**

Hanbecova, Natalia 80

Hometkovski, Ludmila 68, 70 (dir. publ.)

### **L**

Lisnic, Tamara 34

### **M**

Madan, Ion 100

Manoli, Ion 93 (col. red.)

Melenciuc, D. 81,82 (conducător șt.)

Moșneaga, Victoria 63, 106

### **N**

Neagu, Veronica 89

Novorojdin, Dumitru 86

**P**

Paladi, Anatol 40-41, 54, 56, 58, 80

Podoliuc, Tatiana 83, 84

Popescu, Anatol 7-9, 25, 26, 28, 30, 33, 35, 36, 39-41, 44-46, 48, 52-57, 63, 75, 78

Popușoi, Cristina 106

Procopciuc, Vladimir 10, 50-51, 58, 68, 75, 79-80

Prus, Elena 66, 69, 107, 110, 111, 114 (coord. șt.)

**R**

Roșca, Petru 102

Rusnac, Gheorghe 100 (red. resp.)

**S**

Schtscherbinina, Olga 7-9

Sochircă, Zinaida 63

Stoianova, Inga 42, 111

Sulac, Sofia 87,88

Sulaiman, Rafic 81, 82

**T**

Tschizhakowski, Valentin *a se vedea Cijacovschi, Valentin*

**U**

Untilă, Victor 66, 69, 107, 109, 110, 111, 114 (coord. șt.)

\*\*\*

**A**

Алексеев, П. 11

**Б**

Бектаев, К. 11

**Г**

Гринько, Г. 19, 21

Гордин, Г. 14

**Д**

Добрускина, Э. 15, 16, 18, 20

**Н**

Николаев, Г. 18

**П**

Пиотровский, Р. 17

**Р**

Ротарь, А. 97

**С**

Сулак, София 114

**Х**

Хаят, Б. 22

**Ч**

Чижаковский, Валентин 1-5, 11-24, 97

## INDEX DE TILURI

A Lifetime of Memories... **111**

Achiziționarea automată a informației conținute în textele tehnico-științifice germane (etapele de realizare) **26**

Aplicarea sistemelor automatizate în cercetarea terminologică **42**

Aquisitions of new information contained in scientific documents : (intelligetn automatic tetx processing) **33**

Automatische Auswahl der Information aus den wissenachftlich-technischen documenten **44**

Automatische Auswahl der Information aus den wissenschaftlich-technischen dokumenten **43**

Automatizarea prelucrării tematice a textelor **25**

Baza de cunoștințe – totalitatea de mijloace pentru prezentarea cunoștințelor în memoria omului și computerului **59**

Bildung des terminologischen lexich-semantischen systems im fachgebiet "Wirtschaft": (wissenschaftlich-methodisches Lehrwerk): die deutsch-rumaniche var. **7**

Bildung des terminologischen lexisch-semantischen systems im fachgebiet "Wirtschaft": (wissenschaftlich-methodisches Lehrwerk): die deutsch-rumaniche var. **8**

Bildung des terminologischen lexisch-semantischen systems im fachgebiet "Wirtschaft" (wissenschaftlich-methodisches Lehrwerk) : die deutsch-englische variante **9**

Br. inv. 2780. Republica Moldova. Procedeu de traducere automată a corespondenței de afaceri din limba engleză în română **80**

Candidații la nominalizarea „Savantul anului în domeniul științelor umanistice” **99**

Categoria anteriorității : (pe baza lb. engl. și arabă) : autoref. tz. doct. în filologie **81**

Categoria anteriorității : (pe baza lb. engl. și arabă) : tz. doct. în filologie **82**

- Cercetări în domeniul științelor umanistice la Universitatea de Stat din Moldova (1974-1995) **100**
- Cijacovschi Valentin, doctor habilitat, profesor universitar **108**
- Communicative nature of the title in contrast to that of the sentence **45**
- Conceptul de sinergism **77**
- Concursul Național de Susținere a Științei și Inovării "Econom - 2006" **98**
- Construirea sistemului lexical-semantic terminologic al domeniului de aplicație drept : (pe baza materialului germ.) : autoref. tz. doct. în filologie **90**
- Construirea sistemului lexical-semantic terminologic al domeniului de aplicație drept : (pe baza materialului germ.) : tz. doct. în filologie **91**
- Crearea sistemului suport inteligent pentru lingvistica aplicată **60**
- Cu privire la aprobarea componenței nominale a comisiilor specializate de evaluare și acreditare **105**
- Curriculum disciplinar : Dep. Lb. Străine : Lb. străine aplicate **83**
- Decret privind conferirea de distincții de stat unor cadre didactice **103**
- Despre categoria de gen în limbile germană și română **34**
- Despre metodele de creare a unui dicționar specializat de tip „tezaur” în domeniul „economiei” **36**
- Die bildung eines terminologischen lexicalisch-semantischen systems (auf Gründe des gegenstandsgebietes „Wirtschaft” **29**
- Die formalisierte Darstellung der gegenseitigen Interdependenz zwischen den syntaktischen und den semantischen Strukturen des deutschen Satzes **46**
- Din istoricul Grupului „Statistici ale vorbirii” **63**
- Engineering linguistic / Valentin Cijacovschi **62**

English = Limba engleză: Course for students of Agricultural Engineering Automobile Transportation **86**

English sentence - its automatic segmentation, schematization and disambiguation **74**

Explaining note **47**

Filologie inginerească **92**

Formarea unui sistem lexical-semantic terminologic **39**

Formarea unui sistem lexical-semantic terminologic **72**

Formarea unui sistem lexical-semantic terminologic **48**

From traditional to synergetic linguistics **109**

Impactul informațional, economic, cultural și politic al terminologiei **61**

În avalanșa amintirilor de altă dată... **110**

Îndrumări metodice la lecțiile practice **94**

Inginer-lingvist – o nouă specialitate didactic-universitară **79**

Inteligența artificială și aspectele sale lingvistic-normative **66**

Intertext: rev. șt. **93**

Limba germană: îndrumări metodice la lecțiile practice pentru studenții spec. 3110 – Hidroameliorație (Pt. a 2-a) **95**

Limba germană: îndrumări metodice la lecțiile practice pentru studenții spec. 3110 – Hidroameliorație (Pt. a 3-a) **96**

Linguistic automaton today **71**

Lingvistica inginerească – component al lingvisticii : (realități și perspective) **49**

Lingvistica inginerească - component contemporan al lingvisticii : (Realități și perspective) **10**

Lingvistica inginerească (LI) – realități și perspective **50**

Machine translation without post – editing (a new approach based on the use of the synergetic linguistic mechanism) **73**

Machine translation without post-editing (a new approach based on the use of the synergetic linguistic mechanism) **40**

Machine translation without post-editing (a new method based on implementation of the synergetic linguistic mechanism) **51**

Manifestarea mecanismului sinergetic la realizarea procesării automate a textului tehnico-științific **52**

Manifestation of the synergetic mechanism at the implementation of automatic processing of scientific documents **53**

Metoda „instruirea la distanță” în predarea limbilor străine **89**

Modelarea informativ-lingvistică – instrument de cercetare a funcționării mecanismului sinergetic verbal **54**

Modelarea informativ-lingvistică – instrument de cercetare a funcționării mecanismului sinergetic-verbal **41**

Particularitățile naturii comunicative ale titlului și ale structurii sale tema-rematice în comparație cu cele ale propoziției **30**

Posibilități de utilizare a surselor originale pentru asigurarea predării limbii germane în cadrul învățământului superior **67**

Probleme de lingvistică inginerască **85**

Profesorul și omul de știință Valentin Cijacovski la 90 de ani **107**

Publicațiile Facultății de Litere – patrimoniu documentar valoros 1993-2013 **106**

Publicațiile profesorilor Departamentului Limbi Străine în anii 1996-1998 **101**

Reprezentarea formală a interdependenței structurilor sintetice și semantice ale propoziției germane” **31**

Rezolvarea computerizată a problemelor de ordin lingvistic **68**

Rezolvarea computerizată a problemelor de ordin lingvistic **75**

Rule and network oriented approach to the semantic model of the linguistic sign **55**

Rule and network oriented approach to the semiotic model of the linguistic sign **27**

Rule and Network Oriented Approach to the Semiotic Model of the Linguistic Sign **78**



Scientific technical text-title – its semantic nature, generation and perception **57**

Segmentarea, schematizarea și dezambiguarea automată a propoziției engleze **56**

Sinergetica contemporană și probleme de lingvistică inginerască **69**

Sinergia lingvistică: pro și contra **64**

Sistemul lexical-semantic terminologic „economia” **37**

Strategii de constituire a sistemului lexical-semantic terminologic pentru domeniul de referință drept **76**

Studiu asupra sistemului terminologic din domeniul finanțe : autoref. tz. doct. în filologie **87**

Studiu asupra sistemului terminologic din domeniul finanțe : tz. doct. în filologie **88**

Symposia Professorum. Seria Filologie **84**

Teoria traducerii **70**

Textul tehnico-științific: natura sa semantică, generarea și perceperea sa **6**

The aim of research work is to use these stylistic and structural particularities for automatic text **28**

The linguistic synergy **38**

The title of scientific-technical texts – a specific kind of sentence **32**

Traducerea automată fără post-redactare : (o metodă nouă bazată pe utilizarea mecanismului sinergetic lingvistic) **58**

Traducerea automată și realizarea sa în baza sinergiei lingvistice în sistemul *computerul-omul* **65**

Traducerea și interpretarea – perspective europene **35**

Valentin Cijacovschi : 75 ani **102**

Valentin Cijacovschi : șef catedră **104**

Valentin Cijacovschi, doctor habilitat, profesor universitar : [blog profesional] **112**

\*\*\*

Автоматическое выделение группы сказуемого в немецком предложении **15**

Заголовок – составной элемент текста в коммуникативной системе «человек – машина – человек» **12**

Использование дисплея для вхождения в тематику и рему научно-технических статей по их заголовку **24**

Использование семантических полей лексических единиц заглавий научно-технических статей для ввода новой информации.содержащейся в тексте **23**

Использование словарей тезаурусного типа в системе обучения в неязыковом вузе **20**

Машинный перевод **113**

Немецко-русский автоматический словарь для машинного перевода **14**

«Нетрадиционный» подход к некоторым лингвистическим понятиям **13**

Об использовании семантических полей ФЕ в процессе работы над русской и иностранной фразеологией в сопоставительном плане : (на базе рус.-фр. фразеологии, включ. в свой состав зоонимы) **21**

Оптимизация обучения немецкому языку на базе семантико-синтаксического анализа немецкого предложения **16**

Оптимизация преподавания языков и технических средств обучения **17**

Принципы семантико-синтаксической переработки предложения в системе немецко-русского машинного перевода **18**

Реализация лингвистической базы данных для заадч машинного перевода иноязычных текстов средствами СУБД ИНЭС **22**

Семантические особенности фразеологии молдавского языка со славянскими элементами **19**

Семиотико-коммуникативные аспекты автоматической переработки заголовка научно-технического текста : автореф. дис. ... д-ра филол. наук **3**

Семиотико-коммуникативные аспекты автоматической переработки заголовка научно-технического текста : дис. ... д-ра филол. наук **4**

Статистика речи, 1957-1985: библиогр. указ. **11**

Тезаурус в системах автоматической переработки текста **5**

Ученый, педагог, человек **114**

Фразеология и автоматический перевод : автореф. дис. ... канд. филол. наук **1**

Фразеология и автоматический перевод : дис. ... канд. филол. наук **2**

Частотный немецко-русский словарь-минимум газетной лексики **97**

## INDEX GEOGRAFIC

- Chişinău, Republica Moldova 5-13, 15-17, 23, 25-26, 28-96, 98-112, 114
- Cimkent, Kazahstan 20-21,
- Helsinki, Finlanda 27,
- Kalinin, Federația Rusă 19
- Leningrad (Sankt Petersburg), Federația Rusă 1-4,
- Moscova, Federația Rusă 14, 18, 22, 97, 113
- Ulianovsk, Federația Rusă 24